

VINERI 30 IULIE 2000 • ANUL III [L] NR. 30

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 20 FOHNIU

românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Excursiile „pe două roți” în Bihorul istoric
La răscrucea generațiilor

Un român din Bichișciaba care descoperă

CALENDAR ORTODOX

- 31 iulie, luni – Înaintepăznuirea Scoaterii Sf. Cruci; Sf. Iosif cel din Arimateea (Lăsatul secului pentru Postul Sfintei Mării)
- 1 august, marți – Scoaterea Sfintei Cruci; Sf. 7 frați Mc. Macabei, mama lor Solomoni și dascălul lor Eleazar (Începutul Postului Sf. Mării)
- 2 august, miercuri – Aducerea moaștelor Sf. Întâiului Mc. și Arhidiacon Ștefan, Binecredinciosul Împărat Justinian
- 3 august, joi – Cuv. Isachie, Dalmat și Faust; Sf. Salomeia Purtătoare de mir
- 4 august, vineri – Sf. 7 tineri mucenici din Efes; Cuv. Mc. Evdochia
- 5 august, sâmbătă – Înaintepăznuirea Schimbării la Față; † Cuv. Ioan Iacob de la Neamț (Hozevitul)
- 6 august, duminică – (†) Schimbarea la Față (Dezlegare la pește) Duminică. Schimbarea la Față a Domnului

AGENDĂ

31 iulie

1782 – în România, Caragea Vodă a înființat **cel dintîi pașaport** – Pașușul –, pentru a putea călători în alte țări.

1849 – s-a stins din viață poetul maghiar **Petőfi Sándor**.

1 august

1901 – vede lumina tiparului primul tratat consacrat istoriei limbii române – „**Histoire de la Langue Roumaine**”, de Ovid Densusianu.

2 august

1847 – Nicolae Bălcescu descoperă, în Cabinetul de stampe al Bibliotecii regale din Paris, o gravură din 1601 a lui Sadler, reprezentându-l pe **Mihai Viteazul, acesta fiind primul portret autentic al marelui domnitor**. Un an mai târziu, la 2 august 1848, același Nicolae Bălcescu publică, în revista „Poporul suveran”, studiul „Drepturile românilor către înalta Poartă”, în care demonstrează cu argumente istorice, autonomia Principatelor.

4 august

1889 – se stinge din viață **Veronica Micle**. Este cunoscută în primul rând ca cea care a inspirat minunatele poezii de dragoste ale celui mai mare poet român, Mihai Eminescu. Veronica Micle a murit la numai 50 de zile de la trecerea în neființă a lui Eminescu. Cu prilejul morții poetei, ziarul din Budapesta *La Revue de l'Orient* scria:

„Literatura română a suferit o pierdere dureroasă prin moartea Veronicăi Micle, a femeii care a îmbogățit literatura română cu frumoase poezii lirice. Acum două luni, ea a consacrat lui Eminescu un elogiu emoționant în care spunea: »Cel care se scufunda-se-n mormînt ar fi schimbat cu plăcere pacea eternă pentru bucuria de a vedea, încă o dată, trezirea lunii; iar eu aș renunța ușor la toate razele lunii și ale soarelui ca să te pot uita«. Dorința ei exprimată în acest cîntec al lebedei s-a împlinit chiar prea repede; ea a murit și astfel nu l-a mai putut uita pe scumpul ei poet.”

1900 – s-a născut **Lady Elisabeth**, Angela Marguerite Bowes-Lyon, mama reginei Elisabeta a II-a.

5 august

La 5 august, credincioșii ortodocși îl prăznuiesc pe singurul sfînt român, care mai are rude în viață, **Sfîntul Ioan Iacob de la Neamț**. A văzut lumina zilei în 1913 în județul Botoșani, la Crălniceni. În 1933 a intrat sub ascultare la Mănăstirea Neamț, unde a fost tuns călugăr 8 aprilie 1936. Pleacă la Locurile Sfinte în același an, unde a trăit ca sihastru într-o peșteră din Pustiul Iordanului. Între anii 1947 și 1952 a fost starețul schitului Patriarhiei Române de la Iordan, unde a ridicat mai multe chilii. Bolnav fiind, în 1952 se retrage în Peștera Sfînta Ana pe malul pîrului Hozeva. A trecut la cele veșnice în 1960, în ziua de 5 august. În 1980 trupul său a fost dezgropat și era neputrezit. A fost așezat într-o raclă specială în biserica Mănăstirii Sfîntul Gheorghe Hozevitul. În ședința din 20 iunie 1992, Sfîntul Sinod al BOR l-a trecut în rîndul sfinților pe cel care a fost un exemplu de sfințenie și credință. În județul Botoșani, în comuna sa natală, trăiesc nepoții și verii Sfîntului Ioan Iacob de la Neamț.

Ministerul Culturii sprijină programele românești cu peste 2,5 milioane de forinți

La Ministerul Patrimoniului Culturii Naționale, în săptămîna trecută s-a decis acele subvenții care se acordă pentru sprijinirea financiară a diferitelor programe culturale ale minorităților pentru care s-au cerut ajutor bănesc pe bază de concursuri încă în primăvară. Propunerile pentru subvențiile românești au fost coordonate de Oficiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Au fost înaintate, relativ, multe concursuri românești, 48 la număr, fiind sprijinite exact jumătate din ele. Suma totală cu care sînt sprijinite programele românești este de 2 560 000 de forinți, subvenția de virf o primește, de această dată, Comunitatea românească din Pocei, (300 de mii de forinți).

Multe dintre programele pentru care se oferă acum sprijin financiar s-au desfășurat deja. Astfel, de exemplu, i se acordă, ulterior, 150 de mii de forinți Asociației Culturale a Românilor din Chitighaz, pentru acoperirea cheltuielilor taberei de dansuri populare, desfășurată la finele anului școlar, organizată de către Ana și Gheorghe Buha. Este finanțat ulterior și programul de serbare a Mileniului, la Otlaca Pustă, cu 100 de mii de forinți. Dosarul de concurs a fost înaintat de deputatul **Mihai Vidican**. Subvenția de 150 de mii de forinți o primește și Căminul cultural din Micherechi, director **Mihai Ardelean**, pentru organizarea seratei în amintirea maeștrilor ar-

tei populare, **Gheorghe Nistor** și **Teodor Covaci**. S-a desfășurat deja și tabăra de răspîndire a cunoștințelor despre istoria și tradițiile românești. Tabăra a fost organizată la Giula, cu cîteva săptămîni în urmă, de către Autogovernarea pe Țară și Institutul Pedagogic al județului Bichiș. Pentru acest program s-a dat, ulterior, 200 de mii de forinți instituției din Bichișciaba. Suma de 200 de mii de forinți i s-a mai acordat și Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, astfel contribuind la organizarea celui de-al X-lea simpozion științific. Societatea Culturală a Românilor din Budapesta primește 100 de mii de forinți pentru sărbătorirea poetului Mihai Eminescu. Concursul budapestanilor a fost întocmit de **dr. Maria Berényi**. Școlii generale române din Micherechi, director **Aurica Hoțopan**, i se acordă tot 100 de mii de forinți pentru excursii în România. Organizația și școala românească din mica comună bihoreană Bedeu primește 80 de mii pentru organizarea taberei de copii și 100 de mii pentru finanțarea activității echipei folclorice a copiilor. Concursurile lor au fost semnate de directoarea **Elena Silaghi**. Bibliotecii din Jaca i se acordă 113 mii de forinți pentru că s-a angajat să organizeze întîlnirea bibliotecarilor din comunele românești. Primăria din Vecherd dorește să găzduiască o tabără internațională de creație a artiștilor plastici. Pentru acest program

i se asigură 60 de mii de forinți. Căminului cultural din Chitighaz, director **Petru Selezan**, primește 70 de mii de forinți pentru sprijinirea întîlnirii interpreților veterani de dansuri populare. Reprezentanța românească din sectorul VII al Budapestei, semnează **Eva Cozma Frățean**, primește 80 de mii pentru găzduirea Corului din Chitighaz la capela Bisericii Ortodoxe Române din strada Holló pentru un concert de Crăciun. Școala generală cu secția română din Apatu primește 70 de mii de forinți pentru programele echipei folclorice a școlii bihorene, dar tot 70 de mii de forinți se dă și Asociației Românilor din Apatu pentru finanțarea programului corului din localitate. Corul românesc din Giula primește o subvenție de 230 de mii de forinți, pentru două programe. Proiectele semnate de **Ștefan Oroian** primește o dată 150 de mii pentru acoperirea ulterioară a unor cheltuieli de la Festivalul de muzică sacră din primăvara acestui an, apoi 80 de mii de forinți pentru finanțarea prezentării corului giulan în Maramureș. Asociația „Pentru Micherechi”, semnează **Maria Boca Cozma**, dorește să organizeze un program ce se prevede interesant: întîlnirea grupelor de teatru școlar, iar pentru acest proiect primește suma de 100 de mii de forinți. Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria primește 70 de mii de forinți pentru finanțarea continuării dezbaterilor de atelier pe probleme actuale de limbă la români, și 80 de mii pentru amenajarea unei expoziții din creațiile artiștilor plastici la Giula. Concursurile Uniunii au fost întocmite de Ștefan Oroian. Comunitatea tinerilor de la Biserica baptistă română din Micherechi primește 150 de mii de forinți pentru finanțarea participării tinerilor la o tabără internațională în România. Același subvenție, 150 de mii de forinți, primește și Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, președinte **Traian Cresta**, de această dată pentru organizarea Zilei culturale a românilor în anul 2000. Suma „record”, 300 de mii de forinți, îi revine Comunității românești din Pocei. Organizația bihoreană, condusă de **Ioan Tanasi**, s-a angajat în organizarea a două tabere pentru copii despre cunoștințe de cultură populară românească. Ștefan Frățean

Concert la Catedrala din Giula

În drum spre Franța, corul „Preludiu” din București s-a oprit la Giula și a fost găzduit de Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria.

La această întîlnire, Maestrul **Voicu Enăchescu**, dirijorul

corului cu renume mondial, a făcut propunerea ca la întoarcere iarăși să se oprească la Giula și în data de 1 august a.c., la ora 17, în Catedrala Sf. Nicolae să susțină un concert de muzică religioasă. –Șt–

CONCURS

– pentru ocuparea postului de director al școlii generale din Micherechi –

Primăria comunei Micherechi a publicat recent concursul pentru ocuparea postului de director al școlii generale românești.

Condiții de participare:

– minimum diplomă de educatoare și examen „C” la limba română sau diplomă de școală superioară pedagogică.

– 5 ani experiență în domeniul predării

– este de preferat cunoașterea și folosirea limbii române

– program privind dezvoltarea profesională a instituției

Dosarele se pot înainta în 30 de zile după ce concursul apare în Monitorul Oficial al Educației.

Adresa: Primăria din Micherechi, str. Kossuth nr. 80., 5726.

Ambasadorul Cordoș vrea relații și cu Uniunea Culturală

Membrii prezidiului Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria au fost invitați miercură trecută, pe 19 iulie, la o masă de lucru la Ambasada României de la Budapesta. Domnul Petru Cordoș a motivat această întâlnire cu dorința de a cunoaște mai bine activitatea și problemele actuale ale forului civil. Întâlnirea a avut loc după trei ani de activitate la Budapesta a ambasadorului Cordoș. Atenția față de organizația civilă s-a manifestat în urma acelor observații de la București, care au urmat vizita la Giula și Seghedin, de la sfârșitul lunii iunie, a lui Petre Roman. Delegația ministrului de externe s-a reîntors la București fără să fi avut șansa să cunoască îndeaproape păreri nuanțate, de substanță, despre diferitele probleme ale comunității românești din Ungaria.

Pregătirea întâlnirii, după unii superficială, a șefului diplomatiei române cu reprezentanții unei comunități din afara țării a oglindit de fapt atitudinea – prea puțin sensibilă – a României față de românii din diasporă. Dar drumul lui Roman a fost pregătit de ambasada de la Budapesta. Iar ambasadorul român abia după plecarea lui Roman a inițiat întâlnirea cu reprezentanții Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. Masa de lucru din miercură trecută a oferit enumerarea anumitor probleme concrete, care poate meritau să fi fost pomenite și ele la întâlnirea cu un politician de frunte din România: interesul comun al susținerii valorilor culturale, asigurarea recepționării emisiunilor religioase ecumenice de la Oradea, readucerea monumentului funerar renovat al lui Emanuil Gojdu, etc.

– Când am luat inițiativa să mă întâlnesc cu prezidiul Uniunii Culturale – a declarat la sfârșitul întâlnirii din capitală domnul Petru Cordoș –, am plecat de la premisa că această organizație adună în ea, în cea mai mare parte, ceea ce are valoros cultura și gândirea comunității românești din Ungaria. Pentru mine, păreriile membrilor Uniunii Culturale sînt păreriile unor lideri de opinie care din cultură trec în politică, și din politică în însăși activitatea zilnică de protejare și afirmare a identității unei comunități. Pentru mine, deci, este foarte important, și am reușit la întâlnirea de azi, să aud păreriile fiecăruia dintre membrii conducerii cu privire la preocupările lor și la modul în

care statul român, prin misiunea sa diplomatică și direct, poate să îi sprijine în activitatea lor.

– Ați avut ocazia să cunoașteți și câteva probleme concrete ale acestei organizații civile pe țară. Ce le-ați putut promite? Ce fel de ajutor le poate da ambasada?

– Nu stă în firea mea ca să fac promisiuni pe care nu pot să le țin. Însă este cert că, în activitatea mea diplomatică, voi ține seama de păreriile exprimate în această seară și voi promova, atât în contactele cu autoritățile statului maghiar cît și în contactele cu autoritățile române, opiniile care vizează, în esență, protejarea comunității românești din Ungaria. Am înțeles că Uniunea Culturală a Românilor din Un-

ria se confruntă și cu unele greutăți concrete și cred că acestea sînt și reale. Sediul lor din Giula are nevoie de reparații urgente, în acest scop organizația duce lipsă de fonduri suplimentare. Consider că părerea Uniunii de aș alege locul în care să funcționeze este justificată. Totodată mi-am exprimat aprecierile pentru modul atractiv și valoros în care apare, sub egida acestei Uniuni, săptămînalul de limbă română, *Foaia românească*.

– Cred că nu în această seară ați aflat pentru prima dată, ci știți de mai mult timp despre acele neînțelegeri, diferențe de păreri care există între Autogovernarea pe Țară – forul care este partenerul conducerii statului maghiar – și Uniune. Cum vede această problemă misiunea diplomatică a României la Budapesta?

– Noi, ambasada, trebuie să tratăm așa cum se cuvine forul instituțional al românilor din Ungaria, care este Autogovernarea

pe Țară. În această seară eu am pledat în fața membrilor prezidiului Uniunii pentru o acțiune comună cu Autogovernarea, pentru a se găsi metodele de depășire a diferitelor puncte de vedere și divergențelor care există, fiindcă interesul este comun. Am exprimat totodată ideea că această dorință de colaborare trebuie să vină din ambele părți și, promit, că acest lucru îl voi promova și cu Autogovernarea pe Țară.

– La sfârșitul lunii iunie, după ce comunitatea noastră a primit vizita ministrului de externe al României, Petre Roman, s-au ivit unele întrebări, printre care: de ce oare politicianul nu s-a întâlnit și cu reprezentanții sferei civile, cu toate că în program figura și vizitarea Uniunii Culturale. Ce credeți, atunci cînd un politician român se află în zona Giulei, printre românii de aici, trebuie să se întâlnească numai cu unii membri ai autogovernării, cu primari și deputați, nu și cu alți lideri de opinie, intelectuali, oameni de cultură ai comunității?

– Aș vrea să spun de la bun început că, faptul că în programul vizitei ministrului de externe la Giula nu a figurat în cele din urmă și Uniunea Culturală, se datorează exclusiv limitei de timp. Această vizită era prevăzută ca ultimul punct în program, însă datorită numeroaselor întâlniri din program, acesta nu s-a putut realiza. Acum, ulterior, îmi pare sincer rău de acest lucru. Este clar că dincolo de faptul că Uniunea Culturală nu este o organizație politică, ci este una culturală, contactul cu ea, cu conducătorii săi, nu poate să reprezinte decît o îmbogățire pentru liderii politici din România și este de dorit ca aceste contacte să aibă loc în viitor. Poate nu în fugă, poate nu înghesuit, ci chiar cu prilejul unor întâlniri directe cu lideri politici din România, care sînt cu adevărat interesați de comunitatea românească din Ungaria.

Eva Iova

Orbán Viktor va veni în vizită la Aletea și la Giula

Duminică viitoare, la 6 august, primul ministru ungar Orbán Viktor va participa la manifestarea organizată la Aletea în cinstea mileneului. (Vizita mult-așteptată ar putea însă să eșueze după ce la Cabinetul Primului ministru a primit – pe neașteptate – știrea că statuia lui Sf. Ștefan va trebui dezvelită de către Orbán în piața care poartă numele lui Karl Marx.) Se plănuiește ca după programul din Aletea, premierul va inaugura cel de-al doilea tronson al drumului principal nr. 44, care ocolește orașul Giula. În aceeași zi vor sosi la Giula alți doi miniștri, Ligetvári Ferenc, ministrul mediului și Nógrádi László, ministrul transportului și al apelor. Cu această ocazie se prevede că deputatul parlamentar Tóth Imre va propune înființarea unei comisii mixte româno-maghiare pentru protecția mediului. I. K.

Burse în România

Examinare cu cinci zile mai devreme

România oferă pentru tinerii români din Ungaria și în anul de învățămînt 2000-2001 burse pentru studii la diferitele instituții de învățămînt superior. Termenul depunerii dosarelor de prezentare, publicat și în paginile Foii românești, conform anunțului primit de la Ambasada României, este 31 iulie a.c. Informațiile suplimentare despre sistemul de învățămînt superior în România, ajutoru pentru completarea dosarelor de prezentare au fost asigurate de către Oficiul din Giula al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. De la Tiberiu Iuhas, șeful acestui Oficiu am aflat însă că examinarea candidaților s-a făcut deja pe 26 iulie,

deci înainte de încheierea perioadei de prezentare, stabilite în prealabil. Oficiul Autogovernării speră că toți acei tineri, care doresc să obțină burse pentru România, n-au așteptat cu depunerea dosarelor pînă în ultimul moment. De la Nicolae Pahonea, responsabilul pentru relațiile cu românii din Ungaria a Ambasada României de la Budapesta am aflat: nimeni nu va pierde șansa să poată obține bursa, chiar dacă acum nu se va putea prezenta în fața comisiei de examinare. Dosarele care vor sosi eventual doar pe 31 iulie la Ambasada României sau la Oficiul Autogovernării vor fi luate și acestea în considerare.

Șt. F.

Bilanțul de doi ani al Guvernului Ungariei

Este mai puțin obișnuit ca, asemenea parlamentelor, și guvernele să intre în vacanță. Ședința următoare a Guvernului Orbán va avea loc la sfârșitul lunii august a.c. Pe vremuri, o asemenea perioadă se numea „sezonul castraveților”. Pe semne, acest lucru revine din nou la modă.

Ceea ce mi se pare însă un lucru nou și pozitiv, este faptul că Guvernul Orbán și-a făcut bilanțul pe primii doi ani de guvernare. Dacă m-aș considera în continuare un om optimist, aș spune că e vorba de un lucru normal, mai ales că în cazul oricărei guvernări, primii doi ani sînt plini de elan, de voința de a face mai mult și mai deosebit decît au reușit să facă predecesorii. Însă tabloul schițat de către bilanț nu mi se pare chiar atît de unilateral pozitiv.

Cititorul își amintește bine că programul Guvernului Orbán conținea, la început 40 de puncte, din care – se subliniază în bilanț – pînă la sfârșitul primei reprize s-au realizat deja mai bine de jumătate. Pînă aici totul este în ordine, din punct de vedere numeric nu pot să am nici o îndoială.

Dacă ar fi să luăm lucrurile pe capitolele mai importante, ordinea de importanță în acest bilanț, ar putea să fie următoarea: întărirea economiei; creșterea economică; echilibrul financiar; noul sistem de înțajutorarea familiei; inițierea îmbogățirii economice a păturilor mijlocii.

Pornind de la capătul listei, se spune că Guvernul Orbán a devenit guvernul clasei medii. Faptele demonstrează însă că

ceea ce s-a făcut pînă în prezent, prevalează niște încercări de realizare a punctelor programului social, aceasta caracterizînd, în general, partea finală a unei perioade de guvernare. Vorbeam despre încercări, fiindcă nici bilanțul părții sociale a programului nu poate să fie apreciat în sens pozi-

tiv, avînd și astăzi atîtea puncte, aspecte dureroase. E destul să ne referim la domeniul sănătății publice, la situația personalului medico-sanitar, la învătămint și la situația sărăcioasă a cadrelor didactice, la înrăutățirea grabnică a vieții pensionarilor, etc. În acești doi ani, polarizarea societății a devenit și mai gravă, diferența, discrepanța dintre cei bogați și cei săraci ajungînd să fie de 9-10 ori mai mare. Guvernul Orbán crede greșit că sărăcia se poate rezolva într-un singur ciclu de guvernare.

O altă arie importantă menționată este economia. Guvernul afirmă că în primii doi ani a aplicat o bună și sănătoasă politică economică. Mulți, și am impresia că pe drept cuvînt, pun această afirmație sub semnul întrebării. De exemplu, la început se vorbea despre inflație în sensul că va scădea pînă la 6%, ceea ce, la ora actuală, nu e altceva decît o iluzie. Rezultatele promise nu se observă nici în agricultură. O bună parte a cititorilor noștri recitîndu-se din rîndurile agricultorilor, pot să-și dea seama pe pielea lor proprie că situația, și în acest domeniu, devine din ce în ce mai gravă și haotică. În același timp, se conturează o politică economică mai agresivă, mai amenințătoare: prevăzută ridi-

care a prețurilor la gaze și surse de energie în general, tendințe de neonaționalizare (vezi intenția ca guvernul să cumpere ramura de gaze de la Societatea Anonimă MOL), etc. În ce privește echilibrul financiar al țării, nu se vede, în mod concret, ce nou și original ar putea să conțină acest echilibru, atunci cînd atît o oarecare creștere economică, cît și formarea unui echilibru financiar relativ mai favorabil a început, după părăsirea economiștilor, deja în 1997.

Aș pomeni cîte ceva și despre raportul de forțe în domeniul politic. În primul rînd, mi se pare mult prea aproape de realitate aprecierea partidului micilor agricultori (FKGP), conform căreia gruparea de centru-dreapta intenționează să ia în mînă guvernarea pe mai multe cicluri, drept pentru care în bilanț se elogiază coaliția, cu mai puține conflicte decît s-ar fi putut aștepta. În ce privește opoziția, Partidului Socialist Maghiar (MSZP) afirmă că ceva s-a mișcat în direcție pozitivă, dar ceea ce predomină, este că viața politică a devenit teritoriul jafului și al asigurării facilităților, în special pentru cei cu venituri mari. Uniunea Democraților Liberi (SZDSZ) spune că, prin propaganda sa de succes, Guvernul încearcă să camufleze realitatea mai puțin trandafirică a țării, nesolidarizîndu-se nici cu cei săraci și nici cu pensionarii.

Dacă ar fi să mai adaug ceva la această ultimă înșirare, aș spune că Guvernul nu prea se solidarizează nici cu naționalitățile minoritare din această țară, bilanțul în cauză fiind lipsit cu desăvîrșire de măcar o biată pomenire a lor, uitîndu-se că tratamentul, nu întotdeauna impecabil, aplicat față de ele, uneori a cauzat dificultăți și în relațiile cu țările vecine.

Dacă lucrurile vor evolua în această direcție, repriza a doua a guvernării, luînd în considerare ascuțirea campaniei electorale, nu ne va putea ademini nici cu atîta.

Cel puțin așa socoteste:

Al. Ardelean

Cine este maghiar?

O întrebare care preocupă recent politicienii din Ungaria

Forumul Democratic Maghiar (MDF) a inițiat, nu demult, crearea unei legi a statutului pentru maghiarii care trăiesc în afara hotarelor Ungariei. Partidul consideră că proiectul acestei legi reprezintă o bază solidă pentru activitatea viitoare de sprijinire a maghiarilor din afara granițelor. Csapody Miklós, vicepreședintele MDF, susține că proiectul de lege se referă doar la facilitățile acordate maghiarilor din țările vecine Ungariei, nu și la statutul lor juridic special. Conform proiectului, maghiarii vor avea o serie de drepturi speciale la serviciile din domeniile culturii, ști-

inței, educației, muncii, sănătății și sociale. Legea va fi înaintată Parlamentului ungar la data de 30 noiembrie pentru a intra în vigoare cu începerea din 1 ianuarie 2001.

De mult timp însă, ceea ce preocupă politicienii maghiari și opinia publică din țară este răspunsul la întrebarea „cine este maghiar?” După MDF răspunsul este simplu: *maghiar este acea persoană care își declară, pe proprie răspundere, apartenența la această etnie, care dispune de identitate culturală maghiară, vorbește limba și își crește copiii după obiceiurile maghiare.*

- va -

„Ce e val ca valul trece...”

Am convingerea că mulți cititori cunosc numeroase poezii ale lui M. Eminescu, „luceafărul poeziei românești”. Cu toate acestea, poate nu toți au citit în întregime și poezia Glossă, însă versul din această creație, „Ce e val ca valul trece...”, devenit maximă, este citat adesea.

Mult mai rar sînt răsfoite, în schimb, scrierile în proză ale poetului, în care la fel se găsesc constatări considerate maxime, adică enunțuri concise, exprimînd un principiu etic, o normă de conduită etc.

În cele ce urmează țin să atrag atenția cititorilor asupra unor maxime din proza poetului, demne de a fi citite, chiar recitite, cu multă băgare de seamă:

Oamenii se împart în două: unii caută și nu găsesc, alții găsesc și nu-s mulțumiți.

Nenorocirea este cel mai bun dascăl; își are metoda ei proprie, dar greș nu dă.

Cele mai înțelepte planuri ne-noronate de succes se numesc nerozii.

Oamenii veseli comit mai multe nerozii decît cei triști; dar aceștia comit mai grave.

Cine face prea multe intrigi nu face nici una. Prea bat la ochi și rîzi de urzitorul lor.

Doliul este umbra ce-o aruncă cei duși în altă lume asupra chipurilor celor rămași pe pămînt.

Paloarea este lumina cea albă a morții.

Pasiunile înjoses, pasiunea înalță.

(Din volumul *Dicționar de maxime comentat* de Tudor Vianu)

Lucia Borza

ACORD

Privind monitorizarea și mediatizarea încălcărilor drepturilor omului și libertății presei în zonele locuite de români

Luînd cunoștință de gravele încălcări ale drepturilor omului în zonele locuite de etnicii români, precum și de încălcarea libertății presei, directorii și redactorii-șefi ai publicațiilor, agențiilor de presă, posturilor de radio și televiziune de limbă română sînt de acord să inițieze o campanie de monitorizare și mediatizare a tuturor faptelor de încălcare a acestor drepturi. Ei vor încuraja circulația cît mai rapidă a informației, cu respectarea normelor deontologiei jurnalistice. Sperăm că astfel vom contribui la dezvoltarea valorilor democrației și statului de drept în aceste zone, inclusiv la întărirea identității naționale românești. Acest acord a fost adoptat de participanții la a doua ediție a Forumului Presei Române de Pretutindeni, desfășurat între 7-11 iunie la București și Neptun.

Un român din Bichișciaba care cercetează, stabilește, constată, descoperă

Ce s-a întâmplat în realitate pe șosea

Deseori avem impresia că știm aproape totul despre câte-un prieten, despre câte-o cunoștință. Iar dacă este vorba despre o persoană publică, unanim cunoscută, atunci chiar sîntem convinși că nu există „pete albe” în viața respectivului. Cu atît mai mare uimirea mea, cînd l-am întîlnit, cu luni în urmă, pe *Gheorghe Gros*, unul dintre cei mai cunoscuți lideri ai românilor din Ungaria, tocmai pe treptele Tribunalului județean. Întrebîndu-l cu uimire ce caută acolo, răspunsul a fost neașteptat de interesant: „*Sînt aici ca expert de circulație*”. Și de atunci m-am tot întrebat, ce o fi însemnînd că cineva să fie expert în domeniul circulației. Curiozitatea mea n-a scăzut, dar am tot amînat interviul pînă cînd, nu demult, iată, ne-am pus la vorbe, discutînd îndelungat despre tema care, probabil, va fi interesantă și pentru alții.

– Deci, în primul rînd, hai să precizăm, ce înseamnă expert de circulație?

– În primul rînd, și pe scurt: expertul trebuie să precizeze circumstanțele obiective ale unui accident, felul cum s-a produs infracțiunea rutieră.

– Bine, bine, dar asta nu e treaba poliției de circulație?

– Ba da. Ei stabilesc mai întîi cum s-a produs un accident. Dar milițienii, chiar dacă sînt de la secția de circulație, nu știu

– În primul rînd prin calcule. Prin anumite calcule matematice, ținînd cont de lungimea urmei de frînare, de timpul parcurs, în dependență de poziția mașinii sau a mașinilor, după forma și modelajul cauciucurilor, după adîncirea unor urme ale roților, deci, operînd cu toate datele exacte oferite de locul accidentului se poate calcula exact cu ce viteză a circulat o mașină la momentul accidentului. Și tot pe baza unor

se țină cont și de starea fizică a mașinii accidentate sau a mașinilor care s-au ciocnit. În acest caz trebuie să analizez atent toate sistemele: sistemul frînelor, instalația electrică, motorul, sistemul de asamblare și toate-toate mecanismele care ar fi putut duce, eventual, la producerea accidentului. Acest lucru nici nu e prea simplu, dacă ne gîndim că eu văd și cercetez câte-o mașină abia după accident, deci nu știu în ce stare fizică era înainte de accident. Uneori e foarte greu de reconstituit în ce stare a fost mașina înainte de a fi complet turcită, frîntă, chiar ruptă în bucăți...

– Înseamnă că în aceste cazuri grave, nici pasagerii nu scapă fără zgîrîietură din astfel de accidente...

– Nu, din păcate. Și trebuie să mărturisesc, asta e sarcina cea mai grea pentru expert: să cerceteze răniții și chiar morții. Cu imaginile acestea îngrozitoare nu mă pot obișnui, nu le pot înregistra impasibil. De fiecare dată, aceste accidente grave mă consumă sufletește. Chiar sufăr mult, necrezut de mult de pe urma acestor imagini, deseori cutremurătoare... Multe nici nu le pot șterge din amintire... Și s-a mai întîmplat, ca victimele să fie chiar neamurile mele... E îngrozitor, nespus de tragic și nu mă pot detașa nici de aceste imagini, nici de traumele sufletești... Le port întotdeauna cu mine, nu prea pot scăpa de ele...

– Atunci, care este rostul expertizelor în cazul acestor infracțiuni de circulație?

– Cei de la circulație constată, apreciază, fac procesul verbal. Dar la accidentele grave, infractorii trebuie denunțați și cazul trebuie predat instanțelor penale. Cu alte cuvinte, poliția predă aceste cazuri tribunalului, unde continuă, de fapt, procedura penală, procesul. Și în acest moment, expertul este cel care face aprecierea oficială, obiectivă, devenind un mijlocitor al procurorului și un ajutor de specialitate al judecătorului. Expertul nu face acuzația, expertul face doar aprecierea, fără să ia vreo poziție pentru vreuna dintre cele două părți. Nu trebuie să accentuez cît e de important ca specialistul să fie imparțial, obiectiv, făcînd o dare de seamă seacă dar exactă a modului cum s-a produs un accident. Deci, precizarea modului de producere

a accidentului e sarcina expertului. Actul de acuzare, inculparea – asta e treaba procurorului sau a avocatului. Iar apoi urmează pedepsirea – asta e răspunderea judecătorului...

– Pe baza aprecierilor făcute de expert...

– Nu, nu e chiar atît de simplu. Judecătorul face interogatoriul celor două părți, pe urmă interoghează și o mulțime de martori, pot fi incluși în proces

reciclări, la sesiuni de specialitate și instructaje. Apoi, de-a lungul anilor am realizat și o adevărată bibliotecă cu cărți de specialitate. Pe urmă, am desfăcut în bucăți-bucățele multe-multe mașini ca să cunosc pînă și cele mai mărunte „taine” ale automobilului. Iar de la un moment dat, și experiențele, care se tot adună, înseamnă un prețios ajutor în această muncă.

și avocații, își spune părerea și procurorul...

– Dar tocmai în aceste condiții, cînd se fac afirmații contradictorii, cînd o parte susține una, cealaltă parte afirmă altceva, atunci aprecierea expertului este foarte importantă tocmai prin obiectivitatea și competența sa.

– Așa este. Situația de accident, ajunsă în faza de proces, intră în competența judecătorului. Atunci expertul devine ghidul, ajutorul judecătorului – dar repet, fără să ia vreo poziție față de una dintre părți.

– Cred că despre aceste lucruri s-ar putea vorbi pînă la infinit. Totuși aș schimba direcția – ca să rămîn la terminologia de circulație. Ar fi interesant de aflat, cum devine un inginer mecanic expert de circulație?

– Dacă spun că din 1985 mă ocup de această ramură a circulației și că anual există vreo cîteva zeci de cazuri, este evident că a devenit mai mult decît o simplă pasiune. Și cum a început totul? Am avut un șef care era expert de acest fel. Mai întîi m-a consultat, apoi și eu l-am mai ajutat, pe urmă mi-a propus direct să-l secondez în munca de expertiză. Așa, încetul cu încetul, a început să mă pasioneze „cercetarea” circumstanțelor în care se produc accidentele. Și iac-asa, m-am pomenit specialist...

– Așa-i de simplu?

– Ei, bine, nu chiar așa. Am mai făcut numeroase cursuri de specialitate, anual particip la

– Și numai la tribunal și judecătore e necesară competența expertului?

– Mai ales, dar nu numai.

– Asta ce înseamnă?

– Deseori sînt solicitat să-mi spun părerea și cînd e vorba ca cineva să cumpere o mașină. Atunci mi se cere să fac estimarea, să apreciez cît valorează. La fel, mi se cere părerea cînd se fac asigurările unor mașini prețioase, cînd nu e totuna ce valoare reprezintă automobilul asigurat. Dar, totuși expertiza juridică înseamnă domeniul în care sînt consultat cel mai des...

– Și se pare că este și domeniul preferat, devenit o pasiune utilă...

– Întradevăr. Mai ales că nu există două cazuri identice. Fiecare accident se produce în alte împrejurări, este determinat de alți factori... Și multe accidente ar putea fi evitate, dacă oamenii nu ar fi nerăbdători, iritați, nervoși, lipsiți de spirit de responsabilitate... Și atunci, oameni nevinovați – și mulți copii –, cad victime acestor conducători nesocotiți... Acest lucru nu-l pot înțelege... Cu aceste cazuri nu mă pot identifica... În cursul anilor m-am obișnuit cu imaginea mașinilor accidentate și a răniților... Dar cu imaginea victimelor mortale nu mă pot obișnui... Aceste momente, aceste imagini mă consumă și mă urmăresc întotdeauna...

De ce ignoră unii faptul că viața unui om este lucrul cel mai de preț?... Edda Illyés

să aprecieze exact toate criteriile. Tocmai aici vine competența specialistului. El trebuie să stabilească care au fost condițiile rutiere. Pe urmă, din aceste criterii reiese viteza optimă cu care se poate circula pe șosea. Iar aici vine iarăși expertiza specialistului: cu ce viteză s-a deplasat mașina care a făcut accidentul, cu cît a depășit viteza îngăduită. Iar dacă s-au ciocnit două mașini, atunci iarăși este datoria mea să stabilesc cine n-a respectat regulile de viteză, de depășire îngăduită, de cotire sau de trecere într-o altă bandă de circulație.

– Și specialistul le poate stabili exact pe toate acestea?

– Sigur că da. Toate aceste elemente care trebuie luate în seamă în circulație pot fi apreciate foarte precis.

– Cum anume?

calcule, și apoi prin metoda deductivă, se pot stabili condițiile în care s-a produs un accident. Dar, de fapt, azi aceste calculații sînt mult mai simple, fiindcă azi lucrăm cu computere și avem chiar programe speciale pentru această muncă. Un alt procedeu este analiza și testul: pe baza unor analogii și experimente, care s-au dovedit concludente, se pot trage concluzii foarte precise, se pot deduce exact situațiile în care s-au produs accidentele.

– Dacă am înțeles bine, atunci expertiza constă în primul rînd din calcule. Dar ce ajută încă? Aici mă gîndesc și la competențele de inginer mecanic cu experiență îndelungată, care cunoaște absolut tot ce ține de mecanica-auto...

– Desigur că în afară de condițiile de circulație trebuie să

„Căci noi nu ne propovăduim pe noi înșine ci pe Domnul Hristos Isus”... (2 Corinteni 4:5)

Isus Cristos ne-a lăsat ca datorie să învățăm pe alții să păzească tot ce ne-a poruncit El, să-i ajutăm să se apropie cât mai mult de Dumnezeu, de calea adevărată.

Noi, ca oameni muritori și păcătoși, nu trebuie să facem mai mult decât ceea ce ne-a încredințat Dumnezeu, să-l propovăduim pe Domnul Isus Cristos, să fim sarea pământului și lumina lumii.

Fiecare Biserică are ca datorie să-l facă cunoscut pe Domnul, să păstreze sănătatea duhovnicească din biserică și să deschidă porțile pentru oricine. Însă, dacă oamenii n-au curaj să pășească peste acest prag, urmează ca Biserica să-și îndeplinească rolul.

Acest scop a avut ca bază activitatea penticostalilor din Ungaria, care în urmă cu 5 ani au început o misiune cu corturile, adică au ieșit în afara clădirii cu programe, cu cântări, cu mesaje dumnezeiești între oamenii necredincioși și credincioși de asemenea.

În această mișcare s-a încadrat și Biserica Penticostală Română din Micherechi care în acest an a organizat, pentru a treia oară, seri de evanghelizare. Întîlnirile au avut loc între 20-22 iulie, adică trei seri au avut același scop, dar cu program diferit. Evanghelizările s-au ținut într-un cort cu 150 de locuri, umplute de oamenii interesați din localitate și de credincioșii de mai multe religii.

Prima întîlnire, joi seara, a început la ora 19.00, iar conducătorul Bisericii Penticostale din Micherechi, *Teodor Rocsin*, a spus că scopul întîlnirilor

nu a fost ca să atragă oamenii la ei, la religia penticostală, ci să-i cheme la Isus Cristos, fără ca să fie importantă religia. Nu religia este însemnată, dar cu atât este mai importantă mîntuirea oamenilor. Minutule de închinare și de laudă au fost conduse de Grupul de

Închinare din Bichiș, care a cîntat spre lauda și mărirea lui Dumnezeu și a îmbucurat ascultătorii cu un buchet bogat de cîntări și poezii. Cuvîntul lui Dumnezeu a fost vestit de pastorul bisericii, *Durkó Albert*. Dumnealui a fost prezent în fiecare seară și a condus programul întîlnirilor. Ziua de vineri a fost din nou un început, dar pentru copii, pentru că vineri și sîmbătă, după-masă, au fost organizate programe și pentru tineri. Copiii din biserică au făcut cunoștință cu copiii care nu merg la biserică, s-au împrietenit prin cîntări, prin jocuri și prin ocupații cu teme referitoare la viața creștină, la viața veșnică, în centru fiind regele lumii, Isus Cristos.

Musafirii slujbei de seară a fost pastorul asistent *Dănuț Crișan* din Biserica Penticostală Betania din Arad, împreună cu corul bărbătesc din biserică respectivă. Atmosfera, și de data aceasta, a fost călduroasă și înalțătoare.

Ultima zi de evanghelizare a fost punctul culminant în cadrul căruia a fost prezent grupul de închinare bărbătesc „Vestea Bună” din Biserica nr. 1 din Oradea. Mesajul dumnezeiesc a fost transmis de pastorul acestei biserici. Pe lângă acești oaspeți onorați a fost invitat președintele Bisericii Penticostale din România, *Pavel Rivis Tipei* și președintele Bisericii Penticostale din Ungaria, *Fábián Attila*. Din păcate, fratele Tipei nu a ajuns la întîlnire, însă fratele Fábán a fost prezent de la începutul evanghelizării de sîmbătă seara.

Programul bogat, slujirea și devotamentul gazdelor, de la tineri pînă la cei mai în vîrstă, și cel mai important – vestirea cuvîntului lui Dumnezeu – a atins inima ascultătorilor care au petrecut împreună minute, ore, zile binecuvîntate în împărtășire cu Domnul și prin El, unii cu alții. **Rita Ruja**

De la jocul de cărți la evanghelizare

Într-un tren de navetiști, acolo unde toți dau buzna să prindă locuri pe bănci ca să înceapă jocul de cărți, urcaseră așa, odată, trei pătimiși ai acestui „joc”. Dar, pentru ca jocul să fie complet, le lipsea al patrulea jucător. Al patrulea călător care a urcat în compartiment era un frate de curând pocăit, de curând întors la Dumnezeu.

– Domnule, nu vrei să fii mîna a patra? l-au întrebat ceilalți.

La care, copilul lui Dumnezeu, de curând născut, și-a ridicat mîinile și a spus:

– Domnilor, nu vă supărați, dar mîinile acestea nu sunt ale mele. Și știu bine că stăpînul lor nu-mi dă voie să joc cărți cu ele.

Cei trei au avut impresia că noul sosit este un om căzut din lună.

– Ce vorbești, domnule, ce-i asta?

– Stați puțin să vă povestesc. Domnilor, a continuat credinciosul, eu am fost un mare jucător de cărți și mare bețiv și mare fumător. Noapte de noapte îmi petreceam timpul la cărți și la băutură. Și mă duceam acasă, domnilor, și îmi băteam soția și copiii, și la mine în casă era un adevărat iad. Pentru că eu, cu mîinile acestea, atîta știam: să joc, să beau și să lovesc. Într-o zi, am înțeles ce a făcut Fiul lui Dumnezeu pentru mine; am înțeles că și-a dat viața pentru mine și că, prin sîngele vărsat de El pe cruce, m-a izbăvit de toate patimile. De aceea, L-am primit pe El în viața mea și, din clipa aceea, pofta de alcool, pofta de tutun și pofta de cărți s-a dus. A venit Isus în viața mea și mi-a spus: „Acum, te-am făcut om nou; acum ascultă: cu mîinile tale să nu mai joci cărți niciodată; mîinile tale să nu mai apuce paharul de alcool; de acum să-ți folosești mîinile numai pentru binele soției și al copiilor tăi. Cu mîinile acestea poți să lucrezi acum și pentru alții. Să-i ferești și pe alții.” și, domnilor, de ați ști ce frumoasă viață am eu acum! Mi-a venit raiul în familie; în casa mea e bucurie, e lumină, e armonie. Când mă duc acasă, liniștea domnește peste tot. Eu de acum am un nou Stăpîn. și Stăpînul meu îmi spune ce să fac cu mîinile acestea, iar eu numai aceea fac ce îmi spune El. Eu nu mai ies din voia Lui, nu mă mai abat de la vrerea Lui, căci e atît de bun și e atît de minunat, că merită, domnilor, merită să fac numai ce-mi spune El.

N-a mai fost joc de cărți acolo, iar în compartimentul acela a fost o oră de evanghelizare.

Pastor Daniel Burtic

Corul „Cristal” pentru a doua oară la Micherechi

Copiii aduc întotdeauna fericire în inima oamenilor, a fraților și a surorilor, astfel că membrii Bisericii Baptiste Române din Micherechi s-au bucurat foarte mult cînd au salutat din nou Corul de copii Cristal, cu ocazia vizitei făcute, pentru a doua oară, în biserică lor. Acest cor este alcătuit din copiii Bisericii Baptiste din Deva, aici adunîndu-se cei mai talentați și devotați tineri în slujirea lui Cristos. Ei nu numai că au darul cîntatului de la Dumnezeu, ci sînt drăguți și foarte veseli. Veselia lor a creat o atmosferă minunată sîmbătă și duminică trecută, la 22-23 iulie.

Corul Cristal a fost însoțit de cîțiva părinți și de pastorul bisericii din Deva, *Timotei Rusu*, care a vestit cuvîntul Domnului la serviciile divine de sîmbătă seară și duminică dimineața. Întîlnirea copiilor din Deva cu biserică din Micherechi s-a încheiat cu cîntările copiilor români, adică a celor din Deva, împreună cu cei din Micherechi. Bineînțeles, copiii nu cîntă numai ceea ce le place lor, ci împlinesc o misiune alcătuită din cîntări despre Mîntuitorul și spre slava Lui.

R. R.

Cuvânt la început de post

Postul înseamnă renunțarea la anumite alimente numite „de dulce” (carne, lapte, brânză, ouă), pe o anumită perioadă de timp.

Biserica a orânduit (a așezat) posturi sau ajunări în una sau mai multe zile, înaintea unor sărbători mari, precum și în zilele care amintesc de patimile și moartea Mântuitorului Hristos.

După durata lor, posturile orânduite de Biserica noastră sunt de două feluri:

- a) – posturi de mai multe zile și
- b) – posturi de o singură zi.

Posturile de mai multe zile sunt cele care întâmpină sărbătorile mari și sunt în număr de patru:

– Postul Paștilor numit și Postul Mare sau Păresimi, ține de luni după Duminica lăsatului sec de brânză (Duminica izgonirii lui Adam din Rai) până sâmbătă noaptea, spre Duminica Învierii Domnului;

– Postul Nașterii Domnului sau al Crăciunului, de la 15 noiembrie până în noaptea de 24 spre 25 decembrie;

– Postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, începe de luni după Duminica I-a după Rusalii (Duminica Tuturor Sfinților) până în 29 iunie;

– Postul Adormirii Maicii Domnului, de la 1 august până în noaptea de 14 spre 15 august.

Posturile de o singură zi sunt zilele de miercuri și vineri din fiecare săptămână, la care s-au adăugat și câteva sărbători mari prăznuite cu post:

– Sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, în data de 14 septembrie, sărbătoare care ne amintește de patimile Mântuitorului;

– Sărbătoarea Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul, se serbează la 29 august. Sfântul Ioan Botezătorul înaintemergătorul Domnului a fost cel mai aspru postitor, hrănindu-se doar cu mier și cu lăcuste.

– Ajunul Botezului Domnului, se prăznuiește în 5 ianuarie.

În această zi nu se mănâncă nimic până la apusul soarelui. Postul acesta ne aduce aminte de cei care doreau să devină creștini. Ei se botezau în ziua de Bobotează. Botezul acestora se făcea în timpul Sfintei Liturghii, care purta denumirea de Liturghie baptismală. Numai după botez, noul creștin putea să participe la toată slujba Sfintei Liturghii, iar la sfârșitul acesteia să se împărtășească pentru prima dată în viața lui cu Trupul și Sângele Domnului.

Alte zile de ajunare sunt ajunul Nașterii Dom-

nului, Joia și Sâmbăta Patimilor, care deși sunt cuprinse în perioada postului, sunt zile de post mai aspru.

În trecut în aceste zile se ajuna, adică nu se mânca nimic până după Vecernie. Pentru a nu se întrerupe ajunarea, Liturghia se săvârșea spre seară unită cu Vecernia, iar credincioșii se împărtășeau și abia apoi puteau mânca.

Cu timpul tradiția (obiceiul) ajunării nu s-a mai păstrat și nici credincioșii nu se mai împărtășeau, așa că Sfânta Liturghie a început a se săvârși și în zilele de ajunare tot dimineata și tot unită cu Vecernia. Amintim aici că Liturghia care se săvârșeste astăzi împreună cu Vecernia, în aceste zile de ajunare, este Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, Liturghie care își are rădăcinile în Liturghia Sfântului Iacob, fratele Domnului și primul episcop al Ierusalimului.

În ceea ce privește miercurea și vinerea, acestea sunt zile de post pentru că într-o zi de miercuri cărturarii și fariseii au luat hotărârea de a ucide pe Mântuitorul, iar într-o zi de vineri au împlinit hotărârea prin judecarea, osândirea la moarte și răstignirea Mântuitorului Hristos. Stabilirea zilelor de miercuri și vineri ca zile de post este foarte veche. Încă de la sfârșitul secolului I. în cartea „Învățătura celor doisprezece apostoli” în capitolul VIII ni se spune: „Posturile voastre să nu fie ca cele ale fățarnicilor, că ei postesc luna și joia; voi însă, să postiți miercurea și vinerea”.

Hristos-Domnul ne învață că trebuie să postim. Înainte de a începe să propovăduiască Domnul a postit patruzeci de zile: „Iar Iisus, plin de Duhul Sfânt, S-a întors de la Iordan, și a fost dus de Duhul în pustie, Timp de patruzeci de zile, fiind ispitit de diavolul. Și în aceste zile nu a mâncat nimic; și, sfârșindu-se ele, a flămânzit” (Lc. 4, 1-2).

În amintirea acestor patruzeci de zile postite de Domnul, Biserica a stabilit și durata Postului Paștilor sau Păresimilor. Numele de Păresimi (care provine din latinescul quadragessima) sau Patruzecime, îi arată durata de patruzeci de zile. Acest post în Biserica primară se termina odată cu Duminica Floriilor când era dezlegare la pește, pentru ca apoi să urmeze postul Săptămânii Patimilor, care era foarte aspru. În Vinerea Patimilor nu se mânca nimic.

Nu se poate ca Dumnezeu și Biserica Sa să ne învețe că avem datoria să postim, iar noi să nu respectăm această poruncă. Pentru că postim din ce în ce mai puțin sau chiar deloc, ni se pare că a posti este foarte greu. Nu este greu. Avem nevoie doar de puțină bunăvoință și de „credință cât un grăunte de muștar” (Mt. 17, 20).

Biserica s-a gândit la neputințele oamenilor și chiar în perioadele de post a rânduit zile în care se face dezlegare de la post. De pildă în Postul Adormirii Maicii Domnului, în care ne pregătim să intrăm, în data de 6 august este dezlegare la pește. De asemenea unele zile de miercuri și vineri însemnate cu „harți” în calendar sunt zile în care se dezleagă total de la post, adică se poate mânca brânză, lapte, ouă, carne.

Biserica mai face dezlegare de la post pentru copiii de până la 7 ani care nu trebuie să postească, și pentru credincioșii de orice vârstă care sunt bolnavi și nu pot să țină postul. Aceștia pot mânca pește, ouă, lapte, brânză și chiar carne dacă sănătatea nu permite altfel, dar pentru toate acestea credinciosul trebuie să aibă dezlegarea și binecuvântarea duhovnicului. Vremea Postului nu înseamnă numai renunțarea la mâncările „de dul-

ce”. Ca să aibă valoare religioasă, postul este necesar să fie socotit ca vreme de pocăință, de luptă împotriva patimilor, de împlinire a faptelor iubirii creștine (iertarea, milostenia), de rugăciune și de participare la sfintele slujbe.

Postul este un adevăratat medicament al sufletelor noastre pentru că ne liniștește trupul, ne face mai râvnitori pentru credință, ne curăță mintea de gândurile cele rele, ne întărește în lupta cu ispitele și astfel, curățiți, ne ajută să ne unim cu Hristos-Domnul prin Sfânta Împărtășanie.

Să nu uităm că postul și rugăciunea este armă asupra diavolului, după cum ne învață Mântuitorul: „acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post” (Mt. 17,21).

De fapt, astăzi, postul este o luptă dusă doar de cel care crede și-L mărturisește pe Hristos cel Înviat. Această luptă, după cuvântul Mântuitorului trebuie dusă în ascuns: „să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Mt. 6,18).

O parte din temelia vieții duhovnicești și a legăturii cu Dumnezeu o realizează postul. Să postim și noi și să ridicăm această parte de temelie în postul care ne așteaptă.

Să ne ostenim să postim, fiecare după puterile noastre, și să ne rugăm Maicii Domnului, ocrotitoarea creștinilor, știind că aceasta ne va asculta și ne va împlini rugăciunile. **Ieromonahul Paisie**

Plăcintă cu spanac

foi de plăcintă, 1 kg spanac, 1 ceapă, 1 pahar de ulei, 3 linguri orez, verdeață, piper, sare

Spanacul se spală în câteva ape, se taie mărunt, se freacă cu sare, se lasă 30 minute, după care se stoarce. Ceapa tăiată mărunt se căleşte în ulei încins, apoi se adaugă spanacul și orezul. Dacă este nevoie, se poate adăuga puțină zeamă de la spanac. Se fierbe 10 minute, se adaugă verdeața tocată mărunt, se potrivește de sare și piper. În tava unsă cu margarină se întinde o foaie groasă de aluat, se întinde umplutura de spanac și deasupra se întinde încă o foaie de aluat. Cu un cuțit bine ascuțit se taie în pătrate și se stropește cu puțină apă. Se lasă la cuptor la foc potrivit aproximativ 40 minute.

Orarul slujbelor ortodoxe de duminică, 6 august 2000

Apateu	– ora 9.00 – pr. Origen Sabău
Bătania	– ora 9.00 – pr. Ilie Ciocan
Budapesta	– ora 10.00 – pr. Marius Maghiaru
Catedrala din Giula	– ora 10.00 – Ier. Paisie
Cenadul Unguresc	– ora 9.30 – pr. Aurel Becan
Chitighaz	– ora 9.30 – Ier. Siluan
Ciorvaș	– ora 10.00 – pr. Teodor Marc
Crîstor	– ora 9.00 – pr. Alexandru Șereș
Giula II	– ora 9.00 – pr. Petru Pușcaș
Jaca	– ora 10.00 – pr. Cosmin Pop
Micherechi	– ora 9.00 – pr. Ioan Bun
Otlaca-Pustă	– ora 9.00 – pr. Teodor Rocsin
Săcal	– ora 11.00 – pr. Origen Sabău

Programul Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi

Duminică	ora 17.00 – program religios
Marți	ora 18.00 – oră de rugăciune

Zorica Lațcu Teodosia

Ruga mea

*Doamne, pentru toată sărăcia sfintă,
Pentru calea albă în singurătate,
Pentru istovirea cărnii sfîșiate,
Pentru cuiul care-n palme mi se-mplîntă,*

*Pentru strălucirea lacrimii curate,
Pentru dorul tainic care-n suflet cîntă,
Oasele sărmene bine Te cuvîntă
Pentru toate-acestea, Doamne, pentru toate.*

*Pentru că Tu, Doamne, ești nespus de mare,
Pentru că ești Unul în desăvîrșire,
Pentru că ești Înșuși vatră de iubire,*

*Soare de dreptate, blîndă desfătare,
Pentru că ești slavă, milă și-ndurare,
Pentru toate-acestea, îți aduc mărire.*

EXCURSII „PE DOUĂ ROTI”

În ultima perioadă de timp tot mai mulți aleg un mod de recreație care, de fapt, nu este o invenție nouă. Părinții și bunicii noștri au avut deja parte de bucuriile și necazurile oferite de „măgarul cu două roți”. Ei foloseau bicicleta nu pentru a face sport, ci ca să-și ușureze viața, să ajungă mai repede de la un sălaș la altul. Bicicleta avea o valoare deosebită, era mult mai rară decât astăzi mașinile. Copiii învățau să meargă pe bicicletă, cu bicicleta părinților, deoarece era un lux să aibă și pruncii bicicletă, separat. Azi, ca norocul, este altfel. Majoritatea familiilor își pot permite ca fiecare membru al ei să aibă bicicletă. Barem atât. Bicicletele de azi au fel și fel de mărimi, sînt cu schimbător de viteză, se pot potrivi terenului. Ciclismul își trăiește renașterea, fapt îmbucurător, de altfel. Văzînd că tineretul tot mai mult circulă pe două roți, ne-am gîndit să vă oferim o mîna de ajutor pentru o eventuală excursie cu bicicleta, în care ați putea include și vizitarea unor monumente românești din Ungaria. Să ne începem excursia în patru sate locuite și de români în sudul Bihorului istoric.

Micherechi

Dacă punctul nostru de plecare este orașul Giula, o luăm spre nord-est și după Șercad, cam la 20 de km de la punctul nostru de plecare, la 2 km de frontiera maghiaro-română, se află cea mai sudică localitate românească din Bihorul istoric, Micherechi. Merită acest sat un popas mai lung, deoarece aici, cu siguranță, o să puteți sta de vorbă românește aproape cu oricine. În afara Bisericii Ortodoxe din loc, nu prea o să găsiți edificii vechi, deoarece Micherechiul este una dintre cele mai bogate așezăminte din zonă. În afara cîtorva case tradiționale, toate locuințele sînt construite în stil modern. În aproape fiecare grădină o să vedeți sere. Vă recomandăm să stați de vorbă mai ales cu vîrstnici, care posedă un grai bihorean autentic și îngrijit. De la ei puteți afla multe despre trecutul localității, despre renumitele tradiții din Micherechi. Biserica

ortodoxă, construită la sfîrșitul secolului al XVIII-lea în stil clasic, se găsește pe strada Kossuth, în centrul satului. Lăcașul de cult, cu hramul Sf. Arh. Mihail și Gavril, a fost reînnoit cu cîțiva ani în urmă în stil bizantin. Merită o atenție deosebită iconostasul nou, care este cadoul Patriarhiei Ortodoxe Române din București. Biserica, în timpul săptămînii, este încuiată, dar localnicii cu siguranță vă vor îndruma, iar în caz de interes cineva vă va deschide.

Crîstor

Următoarea localitate se află în imediata vecinătate, dar dacă vrem să mergem pe drum asfaltat, trebuie să ne întoarcem pînă la Șercad și de acolo s-o luăm spre nord. La 8 km distanță, prima localitate este Crîstor. În sat probabil că nu o să auziți vorbă românească, astăzi numai cîteva familii românești mai trăiesc aici, care descind din românii colo-

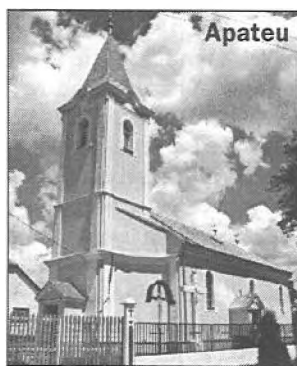

Crîstor

nizați încă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Ei au o capelă ortodoxă modestă, cu hramul Buna-Vestire, la care îi este alăturată și o clopotniță. Lăcașul de cult al românilor din Crîstor se află exact în centrul localității. Despre posibilitatea de a intra în ea vă recomandăm să vă interesați la fața locului, deoarece parohul bisericii nu stă în sat.

Săcal și Apateu

Ca să pătrundem în zona propriu zisă a Bihorului, de la Crîstor luăm drumul spre nord-est, pe traseul Nagygyánté – Zsadány – Komádi –

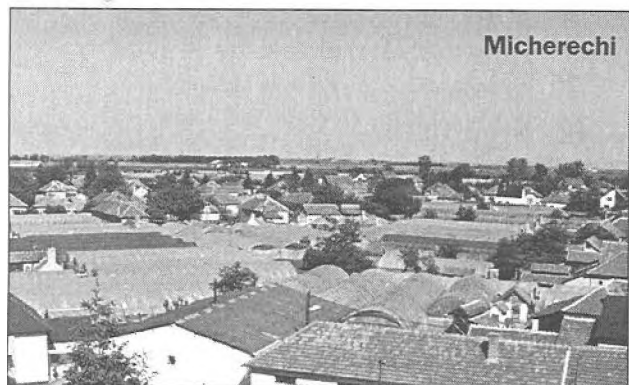
Apateu

Magyarhomorog – Săcal. Cele două localități din subtitlu se află la 3 km una de cealaltă, în imediata apropiere a graniței cu România. Populația băstinașă a acestora este în majoritate românească. Dacă aveți nevoie de ajutor, cu locuitorii mai în vîrstă cu siguranță o să puteți sta de vorbă și în limba română. Săcal și Apateu, cum este obiceiul la români, sînt două localități între care rivalitatea este legendară. Un sfat util: nu lăudați prea mult cealaltă localitate! Cînd intrați în cele două localități, consacrați puțin timp pentru o plimbare

Cîteva sfaturi utile

Înainte de a merge în excursie cu bicicleta e bine să ne informăm dinainte asupra posibilităților de cazare, deoarece în această parte a Ungariei turismul rural nu are tradiții. Dacă nu aveți pretenții deosebite, sînt multe școli și cămine, care se ocupă cu cazarea tinerilor la un preț mai convenabil, cîteva sute de forinți pe noapte. Cu bicicleta e mai bine să alegem drumuri mai puțin frecventate, astfel vom putea diminua șansa unui eventual accident și bineînțeles vom savura mai mult plăcerea respirării aerului curat. Dacă vreți să parcurgeți traseul propus mai sus e bine să duceți cu dumneavoastră și volumul: Din istoria comunităților bisericești ortodoxe române din Ungaria – semnat de răposatul părinte vicar Teodor Misaroș. Cu ajutorul acestei cărți o să aflați toate amănuntele despre locurile vizitate. Săptămîna viitoare revenim cu alte propuneri de excursie. Drum bun!

Ștefan Crâsta

Micherechi

Copii din Sighișoara la căminul românesc din Giula

Forumul Democrat German din România s-a format după revoluția din 1989 și are o activitate bogată: face lucru manual, cântă, dansează, adună bani, caută sponsori pentru excursii. În anul trecut au fost în Austria. Acum, cu ajutorul Asociației din Austria, un grup de copii petrece o săptămână în Ungaria, la Giula și Budapesta.

clase românești. Această școală poartă numele preotului evanghelist Iosef Haltrich care, pe vremuri, era directorul școlii germane, fiind renumit pentru faptul că a cules basme populare sătești.

Ce au făcut acești treizeci de copii în timpul șederii în Ungaria?

În primul rând au vizitat tot ce este de vizitat:

o excursie în Capitala Ungariei. Trebuie să remarcăm că din bunăvoința Primăriei din Giula, cei 30 de copii și patru adulți au vizitat muzeele și teritoriul băilor pe gratis.

Ce program a mai avut grupa în oraș?

Copiii, vineri, au cântat pentru turiștii germani din Campingul Marc. Iar duminică, înainte de reîntoarcerea acasă, au fost prezenți la slujba din biserica germană, apoi au cântat în Clubul German din oraș.

Cînd i-am vizitat la cămin, am aflat că acești copii vorbesc între ei, și cu profesorii lor numai și numai germana. Iar la telefon cu părinții lor, cu rudele, au vorbit românește. Am aflat de la doamnele profesoare că la școală totul se predă în limba germană, căci numai așa se poate însuși o limbă, numai dacă permanent o folosesc.

Copiii ne-au trimis la redacție cîteva din compunerile lor despre Giula și Budapesta:

Clădiri istorice în centrul Sighișoarei

La Sighișoara se găsește o școală germană cu clasele 1-12. Între 1-8 sînt numai clase germane, între 8-12 sînt și

au fost în toate bisericile și muzeele orașului și bineînțeles, au petrecut și cîteva ore frumoase la ștrand. Grupa a făcut și

Clădiri vechi din Giula

Luni, după micul dejun, m-am întîlnit cu doamna Paula, care m-a condus puțin prin oraș. Am vizitat biserica romano-catolică, refăcută între anii 1775 și 1777 în stil baroc, care ne-a impresionat pe toți. Am intrat și în biserică unde am văzut lucruri frumoase, icoane, cărți și altele. Am fost și în parcul Petőfi, unde am văzut frumoasa statuie a revoluționarului Petőfi Sándor care e construită de Ferenczy Béni. Am trecut și pe lîngă cea mai veche cofetărie din Giula, care se numește „Cofetăria de o sută de ani”. A fost foarte frumoasă ziua de luni pentru că am vizitat atîtea lucruri frumoase, pe care nu le-am mai văzut niciodată pînă acum.

Mara Moldovan, cl. a VII-a

Biblioteca

Luni după-amiază am vizitat biblioteca orașului Giula. Cărțile bibliotecii sînt donate de institutul Goethe. Am văzut o superbă colecție de cărți, ziare și reviste. Există întregi volume, minunate, interesante și cunoscute ziare literare. La această extraordinară bibliotecă au acces oamenii din întregul oraș, informîndu-se despre ce-i interesează, despre orice fel de lucrări.

Ariana Grecu, cl. a VI-a

La ștrand

Noi, Forumul German din România de la Sighișoara, am venit într-o excursie la Giula. Una dintre cele mai frumoase zilele a fost aceea cînd am fost la ștrand. Acolo ne-am distrat foarte bine. Am învățat și am încercat să facem, să experimentăm diverse lucruri prin apă. În acea zi mi-a plăcut și mîncarea de la cantină. Apoi am mai făcut o plimbare cu barca pe un lac. A fost una din zilele mele preferate petrecute în Giula.

Cătălina Cocean, cl. a VII-a

La Budapesta

Miercuri dimineața am pornit cu toții la drum spre Budapesta. Drumul a fost obositor, dar a meritat pentru că am văzut multe clădiri și statui impresionante. Am făcut o croazieră pe un vapor de vis. Am fost serviți cu răcoritoare și am avut ocazia să fotografiem minunatele poduri de peste Dunăre. A fost minunat și tuturor ne-a părut rău cînd a trebuit să plecăm.

Alexandra Bălan, cl. a VII-a

Excursiile copiilor noștri în România

Vacanță la Moneasa

Patruzeci de copii din școala generală din Micherechi vor petrece o săptămînă de vacanță la Moneasa – ne-a informat directoarea *Aurica Hoțopan*. Excursia, care va avea loc în primele zile ale lunii august, se poate organiza mulțumită sprijinului financiar acordat de către Ministerul Învățămîntului al Ungariei.

Micii credincioși din Micherechi vizitează România

Cei mai tineri membri ai Adunării „Oastea Domnului” din Micherechi au fost în această săptămînă, în perioada 24-27 iulie, la Sibiu. Micii „ostași” au făcut cunoștință cu monumentele istorice și religioase din zona Sibiului, dar au vizitat și Brașovul. Excursia a fost sprijinită de Fundația Publică „Pentru Minorități Naționale și Etnice”.

Odihnă la mare

În perioada 20-30 iulie, 50 de tineri români din Ungaria au avut ocazia să se odihnească pe litoralul Mării Negre, la Năvodari. Drumul a fost organizat de către Centrul „Eudoxiu Hurmuzachi” din București, în cadrul programului ARC 2000 pentru Tinerii Români de Pretutindeni. Însă atît de mulți tineri și-au anunțat participarea la Ambasada României la Budapesta și la Oficiul Autogovernării pe Țară (organizatorii din țară), încît s-a acceptat ca copiii români din Ungaria să se ducă în două ture: prima dată cei din județul Bichiș, iar între 30 iulie – 10 august copiii din Bedeu și din Cenadul Unguresc.

Omonime

Între cuvintele înșirate mai jos se găsește cîte un omonim. Acesta se potrivește în propoziția dată. Scrieți cuvîntul respectiv deasupra liniei.

1. forint, leva, dolar, leu, rublă

Cînd _____ e bolnav, iepurii îi sar în spinare.

2. cais, păr, măr, nuc, cireș

I s-a făcut _____ măciucă.

3. deceniu, an, lună, săptămînă, zi

Îi promite și _____ de pe cer.

4. înalt, gras, robust, mare, lat

Încearcă _____ cu degetul.

5. fotbal, arbitru, gol, fundaș, careu

Ăsta-i adevărul _____.

6. sau, dar, ori, căci, să

Calul de _____ nu se caută la dinți.

7. dau, cer, rog, duc, fac

A picat din _____.

8. sare, fuge, aleargă, saltă, gonește

L-a primit cu pîine și _____.

L. B.

Dezlegare:

sare

1. leu 2. păr 3. lună 4. mare 5. gol 6. dar 7. cer 8.

Marile suferințe din dragoste ale celor mici

Și copiii se îndrăgostesc. Chiar dacă trecem cu vederea sentimentele lor, considerându-le o joacă, și copiii suferă când alesul sau aleasa inimii nu răspund iubirii lor sau distanța prea mare îi separă. Necazurile în dragoste, pe care le credem fără importanță, pot să-i urmărească întreaga viață, punându-și pecetea asupra idilelor din viața de adult...

Noi, oamenii mari, avem mai degrabă tendința de a trata suferințele din dragoste ale copiilor ca pe o „bubă” oarecare, fără prea mare importanță. Și asta nu din egoism, ci pentru că mai degrabă preferăm să nu ne închipuim că și copiii noștri pot suferi. Imaginăm copilăria ca pe o Grădină a Raiului, unde nu există decât fericire și armonie, iar prietenii și iubirile copiilor noștri ca fiind superficiale și întotdeauna fericite. Dar, din păcate, rubricile „Fapte diverse” din ziare ne aduc, câteodată, cu picioarele pe pământ, atunci când relatează sinuciderea a câte unei fetițe de 10 sau 11 ani, părăsită de...iubitul ei. Ce suferință insuportabilă a simțit acel copil încât să adopte această soluție?

În pofida evidențelor continuăm să așteptăm pubertatea copiilor noștri pentru ca să admitem că ei sînt din aceeași „stofă” sentimentală ca și noi. În recentul său eseu, intitulat „Prima iubire”, italianul Francesco Alberoni ne furnizează o statistică elocventă. La întrebarea: „Te-ai îndrăgostit vreodată pînă acum?”, au răspuns afirmativ 77% dintre băieții intervievați și 82% dintre fetele din clasele a doua și a treia, cu vârste cuprinse între 9 și 11 ani. Atunci, cum trec ei

peste inevitabilele rupturi care urmează acestor prime accese de iubire? Suferă doar „în joacă” sau, ca și în cazul nostru, copiii știu să conjuge verbul „a iubi”? Unii dintre ei se îndrăgostesc cu pasiune, cu riscul de a suferi îngrozitor de tare atunci cînd persoana iubită îi respinge. Cum fac ei față acestor suferințe cînd prietenii lor rîd de ei, iar adulții nu i iau în serios? La urma urmelor, Dante nu s-a îndrăgostit și el de Beatrice, pe cînd aceasta avea 9 ani?

Care este părerea ta, doctore?

Între trei și șapte ani, decepțiile în dragoste pot fi mai greu de suportat, explică doctrii. Copiii sînt, prin definiție, ființe în plină dezvoltare fizică și psihică și au, deci, o capacitate de a se apăra și de a rezista dezamăgirilor în prietenie și în dragoste mai mare decît adulții. Astfel, sinuciderile din dragoste sînt extrem de rare în rîndul copiilor mici. Totuși, cei aflați în perioada de prepubertate și care au gînduri de sinucidere se situează mai degrabă în zona psihozei. În orice caz, copiii sînt mai flexibili decît adulții, pulsunile vitale cu care sînt încărcăți îi fac să se adapteze mai ușor la situațiile cu care se confruntă, oricît de dureroase ar fi. Un copil este conștient de dependența sa foarte mare față de părinți. De aceea specialiștii în psihologie pediatrică recomandă părinților care-și văd copiii suferind din dragoste să le fie alături, să-și asculte copilul dacă acesta dorește să vorbească, însă fără a-l obliga să-și povestească sentimentele, în cazul în care nu pare dornic s-o facă. Trebuie ca părinții să învețe să fie vigilenți, fără ca, prin întrebări presante sau o neliniște prea vizibilă, să dea evenimentului o importanță mai mare decît îi acordă copilul. Conflictelor amoroase sînt, în general, mai bine suportate de copii decît de adolescenți pentru că, la copii, corpul este în umbră, iar dimensiunea sexuală nu este decît psihică.

Toți psihologii recomandă același lucru: să ne amintim de propria noastră adolescență pentru a găsi cuvintele potrivite.

În schimb, afirmă aceștia, trebuie să-i spui adolescentului că ai trecut și tu însuți prin așa ceva. Asta înseamnă să-i arăți că ești capabil să te identifici cu el, că poți să-i autorizezi suferința și să-i recunoști legitimitatea sentimentelor. Bineînțeles că este nevoie de puțină îndemînare. Anturajul trebuie să fie înțelegător, fără a cădea însă în păcatul unei prea mari permisivități.

După revista
2000 Plus

Surcele...

Tată prevăzător

Trenul aleargă dintr-un oraș de provincie spre Capitală. Într-un compartiment stau față-n față, lîngă fereastră doar doi călători, un bărbat în toată firea și un tînăr cu niște mustăcioare mătăsoase.

La un moment dat, foarte respectuos, tînărul nostru se adresează tovarășului său de drum:

– Iertați-mă, vă rog, cît aveți ceasul?

Domnul îl măsoară din ochi, apoi după o scurtă pauză, începe să-l dăscălească, vorbind serios și răsplat:

– Uite, dragă tinere, nu-ți spun. Dacă-ți spun, vom începe să stăm de vorbă. Sosind în gară, vom coborî împreună. La despărțire, te voi invita să ne faci o vizită. Venind la noi, îți voi face cunoștință cu fetița mea. O să-ți placă. O să-i plăci și dumneata. Ai să-i faci curte. Pînă la urmă o vei cere în căsătorie... Ia, spune-mi, cum îți poți imagina că-mi voi mărita fata după un tînăr ca dumneata, care n-ai nici măcar un ceas de mînă...?!

Lucia Borza

Medicul casei ne dă sfaturi

Despre astm

Astmul este o inflamare a căilor respiratorii. Bronhiile astmaticilor sînt deosebit de sensibile la substanțele inhalate. Praful sau substanțele iritante inflamează mucoasa și produc mucozități. Atunci bronhiile se îngustează și respirația este îngreunată.

În timpul crizelor de astm, bolnavul se sufocă. Uneori tușește. Aceste simptome arată că bronhiile se contractă, reacționînd în acest fel la alergeni.

Cel mai adesea, crizele de astm sînt provocate de animalele de casă, de polen, de sporii ciupercilor.

Atacurile pot fi provocate și de fumul de țigară, produsele chimice de curățare, unele gaze, aspirină, infecții virale, efort fizic, aer rece, emoții puternice.

Astmul produs de alergie afectează în special copiii între 2 și 15 ani. La persoanele trecute de 40 de ani, această boală se întâlnește foarte rar.

Riscul astmului este mai mare la copiii ținuți sub „un clopot de sticlă”, protejați excesiv de boli. Sistemul lor imunitar nu luptă eficient împotriva virusurilor și bacteriilor.

Dacă unul dintre părinți este alergic, există 50% șanse ca și copilul să fie alergic.

Trebuie să renunți la sport?

Mișcarea le este benefică astmaticilor. Exercițiile regulate îmbunătățesc condiția fizică și ajută sistemul respirator. Copiii, în special, trebuie să facă sport și multă mișcare în aer liber, ca să-și călească organismul. Reține, totuși, sfaturile noastre:

– limitează efortul (dacă este prea intens, te poți trezi cu o criză neplăcută)

– înaintea exercițiilor ia o doză de medicament pentru curățarea bronhiilor

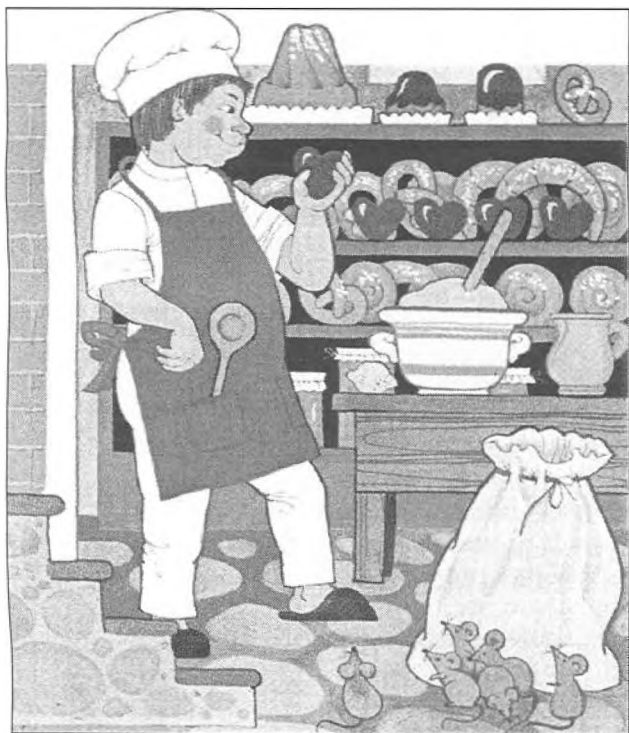
– alege un sport care ți se potrivește și care nu te suprasolicite: înotul, schiul, voleiul, baschetul (le poți practica fără teamă în sălile de gimnastică, unde nu se află acarieni sau alergeni animali). Dacă vrei să faci sport de performanță, cere sfatul unui medic.

Atenție! Specialiștii nu le recomandă astmaticilor scufundările.

Bunica ne povestește

Despre ștrengarul șoricel Chiț

Trei șoricea înghețau de frig în culcușul lor: „E timpul, zise tatăl, să ne mutăm la cofetarul Zăhărilă, la el în beci este cald și plăcut”.

„Și eu vreau să vin!”, strigă ștrengarul șoricel Chiț, o rudă a familiei. „Nu, nu chițcăiră cei trei șoricea, ne înnoadă tot timpul codițele.” Însă părinților le fu milă de ștrengarul Chiț și astfel cu toții fugiră repede, printr-un geam deschis, în beciul cofetarului Zăhărilă.

Acolo, pe etajere se găseau prăjituri rotunde de ciocolată și șoricea începură imediat să le ronțăie. „Drăcia dracului!, strigă cofetarul Zăhărilă, când intră în beci, cine a mâncat din prăjiturile mele de ciocolată? Dacă pun mîna pe el...!” Călcînd greoi, el ieși cu o strachină cu stafide. „Ce o să facem acum?”, întreabă speriată mama șoriceilor. Ștrengarul șoricel Chiț avu o idee bună. Deoarece șoricea ștrengari, care se mai numesc și Chiț, au deseori idei bune. „Ronțăm prăjiturile de ciocolată pînă cînd devin inimioare!”, șopti el.

Vreți să aflați ce a spus cofetarul Zăhărilă cînd a intrat din nou în beci? „Oh, ce frumos! Inimioare de ciocolată! În sfîrșit ucenicului meu i-a venit o idee nouă!” „Chiț, chiț”, rîse șoricelul ascuns după un sac cu făină.

Cu dansul împotriva depresiei

Cuvîntul specialistului: dansul, ca sport al timpului liber, întărește organismul! Cum? Mai întîi, prin impulsionearea circulației sangvine, prin creșterea elasticității mușchilor și a musculaturii spatelui. Dansul este un amestec de sport, joc și bucurie, însoțite de muzică. De aceea, el are o mare influență asupra sistemului nervos, fiind un excelent deconectant.

În cadrul medicinei, s-a dezvoltat o așa-numită „terapie prin dans”. Ea este folosită pentru atenuarea stărilor de stres și tratamentul bolnavilor osihici. Dansul este recomandat și oamenilor în vîrstă. De dansat, puteți dansa și dvs., zilnic, chiar acasă, după muzica de la radio, cu fereastra deschisă. Pentru acest lucru nici nu aveți nevoie de vreun partener. Prin dans și muzică, popoarele primitive vindeau anumite boli, în special cele sufletești. La fel se încearcă și azi.

La răscrucerea generațiilor

Vara locul preferat al tatălui meu este leagănul de sub nucul de lîngă casă. Aici se așeza împreună cu mama cînd venea obosit și trudit de la serviciu. Povesteau pînă seara tîrziu, pînă cînd țințarii nu-i mai lăsau în pace. Și acum, la bătrînețe, adesea își petrece timpul în el, însă de cele mai multe ori stă mut, cu privirea pierdută undeva în depărtare. Cînd nepoții îl observă, coboară în grabă din pod, pun iepurele în cușca lui, lasă joaca și se așează pe iarbă în fața lui.

„Tînu, povestește-ne cum a fost cînd erai copil” – îl roagă, de obicei, nepoțica cea mai mică, cuibărindu-se în brațele lui, mîngîindu-l pe obraz ca să-l convingă mai ușor. Și tata își amintește de cîte o întîmplare din copilăria sa, povestește despre greutățile vieții prin care a trecut, rîde la nebuniile pe care le-a făcut și plînge cînd vorbește despre neazuri. Un singur gînd îi mîngîie sufletul, îi dă împlinire: „Mi-am dorit întotdeauna ca iubiții mei să nu fie nevoiți să trăiască din sudoarea frunții lor, mi-am dorit să-i pot școlii, să-și poată cîștiga pîinea mai ușor. Pot să mor liniștit, visul mi l-am împlinit”.

Uitîndu-mă la ei mi-am adus aminte: cu mai bine de treizeci de ani înainte această imagine am trăi-o și eu.

În mijlocul satului, tată-bătrîn avea o căsuță cu un tîmaț deschis, cu ferestrele mici și cu o ușă din lemn cioplit. Din gardul de spini, care odinioară înconjura întreaga curte, abia că mai rămasese ici-colo cîte o bucată mai mare sau mai mică. Noi, nepoții, eram atrași de acest loc ușor sălbatic, cu copaci de sute de ani, înalți și groși, cu crengile ce dispăreau în văzduh ridicîndu-se parcă la cer. Grădina era plină de tufișuri în care puteai să te ascunzi iar din vîrfurile capitei de fin îl urmăream pe tata-bătrîn cum ne chema să bem lapte proaspăt muls. Grajdurile erau joase, acoperite cu trestie. Interiorul acelor pereți bătuți din pămînt dădea

adăpost celor mai diferite animale de casă. Pentru noi era un adevărat paradis. Bătrîna capră făta în fiecare an cîte doi iezi pe care-i alăpta cu drag iar noi îi fugăream prin grădina. Purcelușii erau mici, rozalii cu pete negre și își băgau botul în palma noastră fragedă, de unde apucau repede cuburile de zahăr. Cloșca nu putea să ne sufere. Cum ne apropiam de ea se umfla în pene, își ridica aripile și cu ciocul deschis venea spre noi gata-gata să ne ciupească. Noi alergam cît puteam și cînd cloșca se liniștea, jocul începea din nou. Așa continuam pînă oboseam sau pînă cînd ne venea o altă idee de a ne distra. În fundul grădinei era un șanț mare, cu apă curată, în care trăiau peștișori. Cînd apa era scăzută, prindeam peștii cu mîna, îi înșiram pe o nuia și îi duceam acasă la mama ca pe un trofeu. Mai era un loc plin de mistere în casa tatălui bătrîn: podul. Cu ajutorul unei scări exterioare urcam pînă în gura podului, apoi cu chiu cu vai ne strecuram înăuntru. Așteptam pînă ochii ni se obișnuiau cu întunericul. Aici să vezi minuni. Revisite și cărți vechi, prăfuite de ani de zile. Borcane, saci cu haine vechi, scaune și coșuri rupte. Sertare pline cu mărunțișuri: bani vechi, scrisori și acte îngălbenite, andrele, ace de cusut, spadă, cîlți... Le cercetam pe toate și fiecare lucrușor era o adevărată descoperire. Coboram doar cînd ne era foame. Atunci tată-bătrîn ne tăia o felie mare de pîine, ne-o ungea cu grăsimă de porc, o săra și din grădina ne rupea cîte o roșie. Mîncam cu poftă. Apă beam direct din găleată, proaspăt trasă din fîntînă. Cît timp mîncam ne așezam sub nucul din grădina, în jurul moșului, și-l rugam să ne povestească. Înainte să înceapă, i se încrețea fruntea, iar privirea i se îngreuna și numai apoi, cu o voce blîndă, ce răzbătea parcă din vremuri îndepărtate, ne povestea cîte o întîmplare din viața lui. Cea mai tris-

tă este vie și azi în sufletul meu.

Îi plăcea să meargă la școală, era printre primii la învățătură. Absorbea fiecare cuvînt a învățătorului și citea însetat fiecare carte primită împrumut de la dascăl. Dar abia împlinise nouă anișori cînd tatăl său vitreg, de cum a trecut iarna, s-a hotărît să-l dea slugă. A venit ziua cînd trebuia să părăsească casa părintească. S-au sculat cu noaptea în cap, au luat-o pe jos pînă la Șercad, satul vecin, unde era piață mare și unde gazdele angajau copii pentru muncă. Au stat acolo desculți, înghețați de aerul răcoros al dimineții și au tot așteptat. Pînă într-un tîrziu s-a apropiat de ei un țaran înstărit, îmbrăcat gros, cu mustață lungă. S-a oprit în fața lor, s-a uitat lung la copil și cînd s-a convins că este destul de voinic l-a întrebat: „Hogy adod a kis ólat?” După ce s-au tocmnit, tată-bătrîn a plecat cu inima îndurerată cu acel om străin. Era pentru prima dată cînd a ieșit din satul său natal. A muncit la gazdă zi și noapte, a suferit de frig și de foame. Era bucurios cînd găzdoia îi dădea lui cojile de pîine să le dea cîinelui, deoarece își oprea cîteva cojițe și seara cînd se culca pe paie din grajd le mîncă încet ca să dureze cît mai mult. Era încă prea mic să fie atent la fărîmiturile căzute pe pătura de sub cap. Dimineața gazda îl lua la bătaie țîpînd: „Már megint megélted a kutya vacsoráját!”

Tată-bătrîn a fost slugă pînă la 24 de ani, a dus o viață grea însă era fericit că în coliba sa erau alături de el toți cei șase copii. A murit împăcat căci a reușit să-și realizeze visul: „Copiii mei să nu fie niciodată slugile altora”.

Anii trec, dar imaginile se repetă. Sper să-mi fie dat ca peste cîțiva ani să-mi văd nepoții în jurul meu și să le zic: „acum pot să mor liniștit, copiii mei au trăit în pace, în bunăstare, în iubire și în demnitate.”

Ana Hoțopan

Despre necesitatea integrării scriitorilor români din afara granițelor în literatura română

Întrebare: se impune cu necesitate integrarea scriitorilor români din afara granițelor României în literatura română?

Răspuns (de la sfârșit spre început): „română” se spune despre acea literatură cultă care este scrisă în limba română din momentul în care

Lucian Magdu

limbă a literaturii la sfârșitul secolului al XVI-lea); literatura populară, în schimb, nu ține cont de asemenea condiționări și nici nu cunoaște toate acele precauții și ezitări ale începuturilor literaturii culte, fiind, tocmai de aceea, de multe ori, mai aproape de standardul pe care-l căutau literații. Numai că literatura populară nu (mai) cunoaște autorul, că operele sînt în conti-

Lucia Borza

aceasta din urmă s-a impus ca limbă literară (prin tradiție, limbile europene moderne fac saltul de la idiom al vulgului, la statutul de limbă literară, după traducerea Bibliei, sau cel puțin a unor fragmente scripturistice, de regulă Evangheliile; pînă în acel moment pot fi consemnate – de pildă, în cazul Germaniei – creații pur literare, dar într-o limbă neașezată și diferind de la autor la autor sau chiar în sînul aceleiași scrieri; numai Biblia, prin valoarea ei de stan-

Ilie Ivănuș

nuă prefacere, datorită rolului deosebit de activ pe care-l joacă transmitătorul și care, în lipsa hîrtiei scrise sau impri-mate, e și un fel de „carte” vie.

În termeni foarte generali, „literatură” este orice utilizare, scrisă sau vorbită, a limbii, de către unul sau mai mulți vorbitori ai limbii respective (să-i numim autori), adresată unuia sau multor destinatari (numiți, în mod uzual, receptori), cu scopul de a comunica ceva, fie chiar și neputința comunicării. Cuvintele dintr-o limbă și abilitatea autorului de a se folosi de ele constituie mijloacele, iar mesajul transmis – scopul celui

care le utilizează pentru a face literatură. Literatura este întotdeauna un monolog, căci autorul nu așteaptă un răspuns similar din partea destinatarului. În termeni ceva mai restrînși, literatura presupune o utilizare a limbii în scopuri „artistice”: nu pentru a instrui, nu pentru a informa, nu pentru

Maria Berényi

a dădăci, ci pentru a face (mai rar, pentru a nega) dovada propriului atașament față de lumea de visuri, de mituri, de realități, de convingeri, de spaime, de fantasme a destinatarului. Astfel că literatura, deși monolog, se dovedește a doua parte a unui dialog: ea nu e o întrebare (chiar cînd se prezintă sub o atare formă), ci un răspuns la întrebările destinatarului. Iar dese schimbări, așa-

Tiberiu Herdean

zisa evoluție a literaturii, izvorăsc doar din faptul că întrebările se schimbă de la o epocă la alta.

„Din afara granițelor” e un nonsens cînd vorbim de limbă și de literatură, pentru că ele nu țin sea-

Gheorghe Petrușan

ma de frontierele de stat.

„Scriitorii români” sînt toți cei care fac literatură (nu neapărat o scriu: dovadă poemele compuse în închisorile comuniste, memorate, în lipsa hîrtiei, de colegii de celulă) în limba română.

Pot fi socotiți scriitorii români autorii care scriu într-o altă limbă decît cea română?

Da, dacă cei cărora le sînt, cu precădere, desti-

Emilia Martin

nate scrierile lor se consideră români, dar nu mai stăpînesc limba în așa fel încît să priceapă, de pildă, mesajul unei poezii. Atît că scrierile acestea nu pot, decît foarte puțin, să primească ceva din literatura română anterioară și încă și mai puțin pot influența literatura viitoare scrisă în limba română.

„Integrarea” nu se poate face însă „în literatura română”, ci doar în istoria literaturii române. Căci nu e vorba de o adăugire, de un spor cantitativ, ci de așezare într-o ordine temporală, într-un proces în continuă devenire. În afara granițelor, literatura română a

evoluat oarecum paralel, separat în fiecare provincie față de literatura din România și față de celelalte zone din afara granițelor. Înțelegerea acestor fenomene paralele nu poate fi însă decît un pas (acela care se va „impu-

Mihai Cozma

ne cu necesitate”) spre integrarea definitivă a scriitorilor români din afara granițelor în istoria generală a literaturii române, întrucît nu doar că limba și întrebările la care trebuiau să răspundă acești autori erau pretutindeni aceleași, dar cu toții se nutresc dintr-un trecut comun și, mai devreme sau mai tîrziu, oricare dintre ei, indiferent de zona în care a scris, ar putea determina desfășu-

Ana Borbély

rarea viitoare a scrisului în limba română.

Dragoș Moraru

Alexandru Hoțopan

dard, inclusiv lingvistic, reușește să impună forma în care se vor îmbrăca lucrările viitoare ale literaților; așa se face că limba română devine brusc

Anul 50

Fișier al colaboratorilor FOII (13)

Nicolae Gândilă

debut în presă • debut literar • animator cultural

Deși aparține primei generații de intelectuali români și ar fi avut posibilitatea de a se folosi din plin de paginile ziarului românesc încă de la începuturile sale, destul de sporadică și inconsecventă a fost colaborarea lui Nicolae Gândilă (1911-1979) [semnat și Nicolae Ghindilă, N. G., N. D. G.]. În plus, trebuie să adăugăm că e printre rarele cazuri de condeieri care nu aparțin grupului de colaboratori din zona școlii sau politiciii de reprezentare, fiind un autodidact de profundă sensibilitate a scrisului. Poate că această nevoie a autorului de a sta de vorbă mai mult cu sine decât de a rosti public, prin presă sau în colectivitate, poartă în adâncime o trăire interioară dramatică și, la suprafață, o manifestare exterioră, mai supragheată, cu destulă zgîrcenie pentru gesturi culturale susținute și consecvente.

Întârzierea de peste zece ani, cu care se apropie de periodicul românesc, față de colegii săi de vîrstă, Marius Turcu, Petru Pomuc, Ilie Ivănuș, l-a determinat pe Nicolae Gândilă să-și concentreze scrisul spre evocări deosebite de sensibile, cu întoarceri la amintirile copilăriei, din perioada de după primul și al doilea război mondial. **Debutul în presă** are loc în nr. 11/1

ieunie 1958, p. 7, cu un text scurt, informativ, semnînd alături de Ilie Ivănuș, I. M. [Ilie Moldovan]. Este un debut fără valoare jurnalistică, socotit doar ca document de arhivă. În același an, 1958, intervine și **debutul literar** al autorului, la o vîrstă destul de matură, debut care pune mari semne de întrebare privind întîrzierea de care vorbeam. B u c a t a *Mama*, din nr. 23/1 decembrie 1958, p. 6, este o proză memorialistică și autobiografică, care reface prin ficțiune, traseul pribegiei tînărului transfug, dramaticele întîmplări din propria lui familie și durerea gîndului spre casă. Acolo, în taină așteptării, chipul mamei plutește într-un plîns amarnic al celui fără de mamă. Este o proză de eliberare de sub această stare a celui plecat departe. Călătoria spre moarte a ma-

mei este însoțită de o călătorie spre locuri străine a autorului. În aceeași tematică a memoriei dure-roase se înscrie și textul *Genoveve și Benoni*, unde o lectură a cărții *Genoveva de Brabant*, este proiectată pe tristețile și amărăciunile unei istorii mult prea crude. Atîta durere și plîns

care străbat paginile lui Nicolae Gândilă se regăsesc și în rîndurile din alt text *Amintiri triste și Bădea Poliac*, în care momentul amenințător al războiului aduce în față oameni duri, chiar cruzi și diabolici, reținuți de memoria rănită a copilului ca „un crîmpei de vis greu al zilelor întunecate”.

La ziarul românesc îl găsim pe N. Gândilă și în ipostaza de **poet**, un versificator care se mișcă ușor între poezie-pastel (*Secvență de toamnă, natură moartă*) și poezie-meditație, cu trimiteri la copilăria prea îmbătrînită a autorului. Cîteva din aceste poeme, precum *Pe dealul de la cruce*, *Amfără*, exprimă metaforic o furtună apocaliptică, furtuna istoriei violente și necruțătoare: „*Din casa, din deal, vedeam furtuni / furtuni uriașe, ploi și grindină, / plăceri de vremuri cu fețe de nebuni, / Ce distrugneau frumosul din grădină*”. Din versificatorul Gândilă s-a născut și epigramistul, autor de catrene umoristice (*Unui elegant*, în nr. 16, 15 august 1969, *Catrene*, în nr. 14,

15 iulie 1972), cu un umor ușor picant.

Ziarul românesc l-a avut pe N. Gândilă și în calitatea de **animator cultural**, care s-a implicat cu spirit și pasiune în îndrumarea muncii de redacție. În 1969 intră în comisia redacțională a ziarului, devenind în scurt timp foarte activ și avînd un spirit ascuțit al criticii. La începutul anului 1970, cu ocazia unei ședințe foarte furtunoase, Nicolae Gândilă este printre primii care au curajul să atace direct problema, destul de sensibilă pe atunci, a paginilor de politică, criticînd redactarea și, tot printre primii, care au sesizat că paginile de tineret nu prea găzduiesc creațiile acestora, fiind, în mare parte, traduceri sau importuri de articole din alte ziare (în nr. 2, 15 ianuarie 1970). În anul următor, într-un sondaj al ziarului, la care răspund Ioan Budai, Vasile Netea, Ștefan Rotar, Andrei Selegean, Gândilă intervine la fel de critic și sugerînd idei valoroase în organizarea internă a paginilor. Susține un caracter mai accentuat critic în articole, propune redeschiderea paginilor de rebus pentru copii și încurajează tinerii intelectuali să scrie eseuri literare (în nr. 4, 15 februarie 1971). În cadrul comisiei redacționale, răspundea de paginile pentru tineret și culturale, astfel că în 1974, redactează pentru ședința redacțională, un material amplu, în care face analiza acestor pagini, cu profesionalism și răspundere, ca și colegul său de echipă Gheorghe Santău.

Vorbeam la început de inconsecvență și ritm neregulat în manifestarea scrisului lui Gândilă. O existență discretă și o tăcere s-au așternut peste un destin vitregit de istorie și vremuri. Dramatică sa traiectorie prin viață, asemănătoare într-un fel cu cea a lui Ilie Ivănuș, n-a reușit în schimb să-i dea bucuria unui scris de substanță, ca în cazul colegului amintit. Rămîne însă un colaborator de neocolit, care a colorat în anii '70 paginile periodicului românesc.

Cornel Munteanu

Din fișele următoare: Ștefan Frățean (14), Sămuel Domokos (15) etc.

M A M A

În timpul preocupărilor mele zilnice, am obișnuit și obișnuiesc — să fredonez diferite melodii vechi sentimentale — de multe ori și textul, alteleori fără cuvinte — care m-au captivat și au rămas înregistrate în sufletul meu încă din tinerețe.

Într-o zi, fără să-mi dau seama, mi-a venit în minte un cîntec vechi pe care, cam prin anii 1929/1930 l-am cîntat în societatea de lectură de la școala superioară de comerț din Sibiu, pe vremurile acelea fiind elev la acea școală. Cînd am început să cînt cîntecul sentimental „Mama”, m-am gîndit imediat la miile de tineri din țara noastră, care în timpul contrarevoluției au luat drumul pribegiei împinzînd țările globului pămîntesc, seduși de diferite gînduri, dorințe și visuri. Lor le adresez această istorioară:

— Copil zburdalnic, ajuns în epoca pubertății, increzut în sine, și-a luat drumul pribegiei, plecînd în țări străine. Insistențele mamei sale de a-l convinge să rămîină lângă ea nu au avut nici un rezultat și... g plecat. Mama sa cu inima zdrobită, îi spunea plîngînd:

— Odoorul meu, tu te duci departe peste țări și mări, între străini — dar să nu uiti niciodată că ai o mamă. Să te gîndești la ea și să scrii din cînd în cînd cîte un rînd.

Părăsindu-și mama, copilul zburdalnic, a ajuns în țări străine, unde în mare grabă s-a și însurat. Căsătoria însă nu a fost fericită. Nu peste mult soția lui a devenit o depravată și într-o bună zi a fugit de la

el cu un altul, ducînd cu ea toată agonisirea lui.

Copilul zburdalnic a fost cuprins de disperare și în acele clipe și-a adus aminte de mama lui și de frații săi, și și-a dat seama că mîngîierea adevărată nu și-o va putea afla numai lîngă mama sa. Și s-a hotărît să se întoarcă acasă.

Copilul înstrăinat și rătăcit, a plecat spre patrie. Ajuns în satul lui a fost întîmpinat de vecini, care i-au spus că mama lui e moartă. Acest copil rătăcit, în loc să-și afle mîngîierea, a început să devină și mai disperat și distrus sufletește, a început să plîngă amarnic, smulgîndu-și părul, exclamînd neputincios și distrus: — Ah doamne, ce-am făcut?! Am omorît pe mama mea, lăsînd-o singură să-mi ducă dorul!

Copilul rătăcit, în disperarea lui, cu mustrări de conștiință, a început să-și cînte sentimentele cele mai adînci ale inimii și conștiinței sale:

De-ați fi voi cît de depărtați.

De-ale voastre mame, nu uitați!

Căci nu-i nimic mai scump și mai frumos pe acest pămînt, Ca numele de „mamă”!

Cu inima îndurerată, ne gîndim de multe ori la acei copii rătăciți, induși în eroare sau duși de dorința de aventuri, care și-au părăsit casa părintească și țara — în timpul contrarevoluției — suferă azi diferite umiliri pe meleaguri străine, și care nu pot să-și afle mîngîierea nici cel puțin în sensul istorioarei de mai sus. — Rămînînd departe de ai lor și de țară. N. Ghindilă

Jocurile Olimpice – vârful sporturilor

*Sport, cadoul zeilor!
Apa însuflețitoare – a vieții!
Care-ți presari lumina veselă
în timpul crâncenilor munci.
Ești purtătorul zilelor apuse
când Omul încă a zîmbit în bucuria tinereții,
Helios a săltat și s-au aprins vîrfurile.*

Pierre de Coubertin

Despre jocurile olimpice

Primele tradiții ale gimnasticii sînt originale din Africa și Asia. Cea mai bogată descoperire este cea din Beni-Hassan, care datează de 5000 de ani. Picturile și sculpturile de pe pereții mormîntului stragelului egiptean înfățișează jocuri cu mingea, lupte, gimnastică și călărit, ceea ce dovedește că în antichitate a fost dezvoltată cultura sportului, mai ales în Egipt. Dar la concursuri au putut participa numai persoanele bogate.

Testamente vechi conțin cîteva contribuții ale săliilor de joc, unde și preoții au venit să se uite la jocurile cu mingea.

Herodotos spune că perșii i-au învățat pe tineri 3 lucruri importante: călăritul, trasul cu arc și slova adevărată.

În India, la sărbătorile religioase, tineretul a trebuit să-și demonstreze îndemînarea la călărit pe: căruțe de luptă, pe elefanți și pe barcă; în atletism, lupte, box, scrimă și la jocurile cu mingea.

În China, numai băieții nobililor au avut dreptul de a participa la concursurile sportive care au avut în cadrul lor scrimă și călărit.

Concursuri în Grecia antică

În cinstea zeilor și a lui Zeus, în Grecia nu s-au ridicat numai altare, ci s-au

organizat și jocuri și concursuri sportive, astfel, putînd ei să ajungă în legătură cu zeii și astfel s-au format concursurile. Războaiele între orașe-state au contribuit mult la dezvoltarea sportului, fiindcă au avut nevoie de luptători înțelepți, tari și harnici. Așa s-a format *kalokagathia*. În Atena, copiii între 7-15 ani au fost educați în *galestră* (școlile de luptă), cei între 15-18 ani în școlile de gimnastică, iar cei ultimii doi ani

i-au recrutat în armată. Ei au dat mare importanță igienei, au avut băi și camere de masaj dezvoltate, și încă de pe atunci au întrebuintat gimnastica me-

dicală. Pe lîngă gimnastică a avut o mare importanță *agonistica* (concurs), educîndu-i pe tinerii care au purtat pietre. Acestea înseam-

nă stăruința, astfel putînd ei să modeleze fiere, să călărească și să înoate mai mulți kilometri în ape. Antrenorii i-au controlat pe concurenți și acasă, pe lîngă ei controlîndu-i și medicii și psihologii. Cu ajutorul antrenamentelor, concurenții au devenit atît de puternici că mai mulți sportivi au participat la 5-9 olimpiade. Din concursurile locale, treptat, s-au dezvoltat concursurile comune între orașe-state, centrul acestora fiind sanctuarele. Dintre „concursurile internaționale”, olimpiadele din Grecia antică au avut cel mai important rol și influență în viața oamenilor.

MIC

Știri ○ Știri ○ Știri ○ Știri ○ Știri ○ Știri

Polo pe apă

Eșec românesc în Ungaria

În cadrul Cupei Unicum, desfășurată săptămîna trecută la Budapesta, selecționata de polo pe apă a Ungariei a învins naționala României cu scorul de 14:2. Cupa a fost cîștigată de Ungaria, iar România s-a plasat pe locul 5.

Fotbal

Cuplul lenei – Bölöni în fruntea naționalei române

Ladislav Bölöni, fostul internațional de fotbal al României are mari șanse să ocupe postul de antrenor principal al echipei naționale, a afirmat săptămîna trecută Mircea Sandu, președintele Federației Române de Fotbal, caz în care Emerich Ienei urmează să ocupe postul de director tehnic. Dacă se va împlini acest plan, se înfăptuiește o curiozitate unică în istoricul fotbalului românesc: în fruntea naționalei vor sta doi specialiști de înaltă calitate, care sînt de naționalitate maghiară, ceea ce denotă faptul că în sport nu se ține cont de etnie, numai de pricepere.

Adio burlăciei lui Adi!

Internaționalul român Adrian Mutu a hotărît să pună capăt burlăciei. Fostul

jucător al Internaționalei Milano, transferat recent la Hellas Verona, a decis să officieze legătura sa cu frumoasa prezentatoare de televiziune Alexandra Dinu. Evenimentul va avea loc pe data de 27 august, iar nașii tinere perechi vor fi Gică Hagi și soția sa Marilena.

Real Zaragoza îl vrea pe Cosmin Contra

Real Zaragoza a anunțat că pentru stagiunea următoare are două priorități la achiziții. Pe lîngă

atacantul brazilian Julio Cruz de la Feyenoord, clubul spaniol dorește cumpărarea lui Cosmin Contra, fundașul lui Alaves. Internaționalul român, al cărui transfer este estimat la 7 milioane de dolari, reprezintă unul din visurile mai vechi ale Zaragozei. Aceasta a oferit prima dată suma de 4 milioane de dolari, pe care ulterior a mărit-o la 4,5 milioane, dar tratativele se află în impas, deoarece clubul lui Contra nu are intenția să lase din preț. Pe de altă parte, se pare că Alaves are semnat un precontract cu FC Barcelona pentru cedarea lui Contra în schimbul a 9 milioane de dolari.

Atletism – Gabi Szabo se gîndește numai la Sydney

Gabriele Szabo va alerga la Jocurile Olimpice de la Sydney în probele de

5000 m și 1500 m. Cea mai valorasă atletă din lume are ca obiectiv cîștigarea titlului olimpic în cursa de 5000 m. **Șt. c.**

Formula 1 e deja în poarta Hungaroringului

La 30 iulie 2000 va fi următoarea întîlnire a „Marelui circ” F1 la Hockenheim (Germania). Toți constructorii se pregătesc doar pentru Michael Schumacher, D. Coulthard și M. Häkkinen. Concursul de duminică este foarte important, fiindcă Schumacher, la ultimele competiții, nu a adunat nici un punct pe circuitul Häkkinen și Coulthard, pe rînd, umăr lîngă umăr, au învins ultimele două competiții. Este garantat că cei care duminică, după-masă vor urmări competiția nu se vor plictisi.

Majoritatea piloților sînt de părere că atunci cînd reduci viteza de la 350 km/h la 100 km/h îți pare că și ochii îți sînt afară din cap. Dar, în pofida acestui fapt, cei mai mulți piloți iutesc terenul acesta.

Lungimea turului : 6,823 km

Numărul tururilor: 37

Lungimea traseului: 307,035 km

Șirul învingătorilor din anul trecut a fost: Irvine, Solo, Frentzen. Coulthard s-a clasat pe locul 5, Häkkinen a avut accident iar M. Schumacher nu a participat la concurs.

MIC

10. FORMULA 1 la Hungaroring

1. În care an a fost organizată prima competiție de F1? 1 p.
2. Cine a cîștigat prima competiție? 1 p.
3. Cine sînt recorderii terenului? 2 p.
4. Cine au cîștigat pînă acum la Hungaroring? 7 p.
5. Lungimea runde: 1 p.
6. Lungimea traseului: 1 p.
7. Numărul traseului: 1 p.

Termenul de înaintare: 7 august 2000.

Adresa: Foaia românească, 5700 Giula, str. Gh. Doja nr. 8.

Nu uitați să precizați pe plic: **10. – Formula 1.**

Häkkinen în așteptare

După competiția A 1 (Austria), controlorii FIA au găsit cîteva încălcări în McLarenul lui Mika Häkkinen. Două plombe au fost deschise. FIA a făgăduit că pînă marți sau joi vor hotărî ce amendă va primi Häkkinen, dar după noile știri numai la sfîrșitul săptămîinii vor hotărî.

Campionatul Mondial din 2006 rămîne în Germania

Africa de Sud degeaba a protestat pentru obținerea lui Dempsey deoarece, nici pe cale juridică, nu a putut obține acordul ca FIFA să țină o altă votare pentru organizarea CM 2006. Andreas Ferrer, purtătorul de cuvînt al lui FIFA, a declarat că datorită cîștigării lui Charles Dempsey nu vor anula rezultatul obținut. Astfel, sporterii, iubitorii fotbalului de pe continentul african trebuie să aștepte și pe mai departe găsduirea celor mai buni fotbaliști ai globului.

ROMÂNIA

Luni, 31 iulie

11.00 Callatis 2000 (R) 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Serial. Ai vrea tu! 14.00 Pro Patria 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Agenția de plasare 17.30 Garatant 100% 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.45 Iartă-mă! 20.45 Cu ochii'n patru 21.35 Serial. Cazuri ciudate 22.25 Jurnalul de noapte 22.40 Marele Jazz.

Marți, 1 august

6.00 Telematinal 10.55 TVR Cluj-Napoca 11.10 Serial. Cazuri ciudate 12.00 Drumul spre Europa 12.10 Serial. Justiție militară 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan. Lumea PC-ului 13.30 Repere sacre 14.00 Oameni ca noi 14.30 Conviuții 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Seniori cetății 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Medicina pentru toți 17.30 Garatant 100% 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.45 Serial. Felicity 20.35 Economia 21.25 Amprente 21.40 Telematematica. Regele comediei 22.25 Jurnalul de noapte.

Miercuri, 2 august

6.00 Telematinal 10.35 TVR Cluj-Napoca 11.25 Serial. Felicity (R) 12.15 Sighet, o zi, după 50 de ani. Documentar 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Telematematica. (R) 15.20 Magazin folcloric 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Impas în doi 17.30 Garatant 100% 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.45 Serial. Felicity 20.35 Economia 21.25 Amprente 21.40 Telematematica. Regele comediei 22.25 Jurnalul de noapte.

Joi, 3 august

6.00 Telematinal 10.20 TVR Timișoara 11.20 Sport 12.10 Tezaur folcloric (R) 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Destinul unei Națiuni 14.00 Conviuții 15.00 Evrika 15.30 Librăria pe roți 16.00 De la Est la Vest 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Casa mea 17.30 Garatant 100% 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.45 Serial. Felicity 20.35 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Cabina de montaj 21.25 Reflecții rutiere 21.40 Documentar 22.25 Jurnalul de noapte 22.55 Rock la miezul nopții.

Vineri, 4 august

6.00 Telematinal 10.50 Serial. Felicity (R) 11.40 Puncte cardinale 12.00 Drumul spre Europa 12.10 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Cabina de montaj (R) 13.00 Jurnal 13.15 Ciber-Fan 13.30 Seniori cetății 14.00 Spectacolul lumii 14.30 Emisiune în limba germană 15.00 Campionatele Naționale de Gimnastică ale României. Concursul masculin 16.00 Fotbal: Universitatea Craiova – F.C. Brașov 18.00 Știri 18.05 Corect! 18.15 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.35 Sport 19.45 Ploaia de stele 21.15 Serial. Farmece 22.00 Film. Penița ucigașă 22.25 Jurnalul de noapte.

Sâmbătă, 5 august

6.00 Ploaia de stele 7.30 Desene animate 8.50 Serial. Zorro 9.40 Art-Mania 10.35 Film. Călătorie incredibilă 12.05 Serial. Mare schimbătoare 13.00 Arca Marinei 14.30 Campionatele de Gimnastică ale României. Concursul feminin 16.00 Auto Club 16.35 Spectacolul lumii 17.10 Telematematica 18.10 Serial. Hotel Payne 18.35 Serial. Carol și compania 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Callatis 2000 21.30 Serial. Niciodată nu e prea târziu! 22.20 Jurnal 22.25 Săptămâna sportivă 22.45 Film. Amintește-ți de mine!

Duminică, 6 august

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul credinței 8.00 Desene animate. Donald războiul la 50 de ani 8.25 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Viața satului 11.00 Campionatele Naționale de Gimnastică ale României. Finalele pe aparate 12.30 De luni pînă duminică 13.00 Național TV Bingo Liberty 16.00 Fotbal: F.C. Argeș – Oțelul Galați 18.10 Serial. Justiție militară 19.00 Jurnal 19.25 Duminica sportivă 19.40 Film. Valul ucigaș 21.40 Callatis 22.20 Jurnal.

TVR

Luni, 31 iulie

11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2 14.30 Medalion de interpret 15.00 Știri 15.05 Serial. Obsesia 15.50 Serial. Domnișoara Andrea 16.40 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Iarba verde de acasă 18.40 Film. Ediție limitată 20.00 Documentar 20.15 E dreptul tău! 20.45 Sport plus 21.25 Lumea vitezei 22.05 Știri 22.10 Bucuriile muzicii 23.00 TVM Mesager.

Marți, 1 august

6.00 Serial. Domnișoara Andrea (R) 7.35 Toți împreună 8.20 Un popas pe săptămână 8.35 Top TVR 2 9.30 Grădina lui Cupidon 10.45 Documentar 11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2 14.30 Călătorind prin țară 14.45 Nouă meșteri mari 15.00 Știri 15.05 Serial. Obsesia 15.50 Serial. Domnișoara Andrea 16.40 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Documentar 18.40 Credo 19.45 Spațiu francofon 20.15 Puls 2000 21.00 Călătorind prin țară 21.15 Serial. Poliție judiciară 22.05 Știri 22.10 Documentar 23.05 TVM Mesager.

Miercuri, 2 august

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial. Femeia misterioasă 7.35 Toți împreună 8.35 Documentar 9.30 Ferma 10.30 Spațiu francofon 11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2 14.30 Călătorind prin țară 14.45 Antologia jocului popular 15.00 Știri 15.05 Serial. Obsesia 15.50 Serial. Domnișoara Andrea 16.40 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Film. Zîmbet de soare 20.00 Video-Clipuri 20.15 Mit și istorie 21.00 Călătorind prin țară 21.15 Serial. Poliție judiciară 22.05 Știri 22.10 Documentar 23.05 TVM Mesager.

Joi, 3 august

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial. Femeia misterioasă 7.35 Toți împreună 8.20 Antologia jocului popular 8.35 Documentar (R) Omul și muzica 9.30 Orizont spiritual 10.00 E dreptul tău 10.30 Arca lui Noe 11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2 14.30 Călătorind prin țară 14.45 Virtuozii ai instrumentelor populare 15.00 Știri 15.05 Serial. Obsesia 15.50 Serial. Domnișoara Andrea 16.40 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Documentar 18.35 Cinematograful de artă. 20.25 Turnul de control 21.10 Călătorind prin țară 21.25 Serial. Poliție judiciară 22.15 Știri 21.20 Enigmatica Terra 22.50 Armonii clasice 23.05 TVM Mesager.

Vineri, 4 august

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial. Femeia misterioasă 7.35 Toți împreună 8.25 Virtuozii ai instrumentelor populare 8.40 Serial. Femeia misterioasă 9.30 Oșia Lumii (R) 10.00 Dale lui Mitică 10.30 Arta apărării 11.00 Desene animate 11.30 Trupa DP 2 14.30 Tradiții 15.00 Știri 15.05 Serial. Obsesia 15.50 Serial. Domnișoara Andrea 16.40 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR 18.00 Știri bancare și bursiere 18.05 Televiziunea dragostea mea! 19.00 Grădina lui Cupidon 20.15 Afaceri la cheie 20.45 Călătorind prin țară 21.00 Știri 21.10 Film. Semnificația întinericii 22.45 Armonii clasice 23.00 TVM Mesager.

Sâmbătă, 5 august

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia misterioasă 7.35 Toți împreună 8.25 Oșia Lumii 9.00 Film. Popescu 10 în control 9.45 Film. Chibriturile suedeze 11.35 Festivalul Internațional de Muzică Ușoară pentru copii 11.20 Serial de călătorii 13.15 Serial. Un înger adolescent 13.45 Știri 13.50 Atlas 14.20 Documentar 15.10 Dale lui Mitică 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR 17.40 Serial. Lumini și umbre 18.40 Top TVR 19.35 Un secol de cinema 20.20 Film. Primul val 21.10 Știri 21.15 Serial Star Trek 22.05 Film. Nestor Burma 23.35 TVM Mesager.

Duminică, 6 august

6.00 Serial (R). Domnișoara Andrea 6.50 Serial (R). Femeia misterioasă 8.30 Orizont spiritual 9.00 Ferma 10.00 Un popas pe săptămână 10.15 Documentar 11.10 Arca lui Noe 11.40 Start Rec. Magazin științific 12.25 Arta apărării 12.55 Desene animate 13.20 Serial. Un înger adolescent 13.45 Știri 13.50 Documentar 14.05 Video-Clipuri 14.20 Documentar 15.15 Medalion de interpret 15.45 Serial. Domnișoara Andrea 16.35 Serial. Femeia misterioasă 17.30 Telegiurnal TVR 17.40 Documente culturale 18.30 Film. De capul lor 20.15 Serial. Primul val 21.00 Știri 21.10 Serial. Beavis și Butthead 21.25 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Idolul și Ion Anapoda 22.45 TVR Mesager.

ProTV Internațional este transmis pe satelitul HOT BIRD 3, situat la 13 grade Est, putînd fi recepționat cu orice receptor digital local situat pe frecvența 12202.75 MHz. În România, acest program este transmis NECODAT între orele 00.00 – 10.00 (ora României).

Luni, 31 iulie

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Fotbal Divizia A – Rezumat 3.00 Știrile ProTV – Știrile despre viața pur și simplu 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Marți, 1 august

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profesiunea mea, Cultura 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Apropo.ro 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Miercuri, 2 august

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Profeții despre trecut 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Joi, 3 august

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Acasă cu Ruxandra Săraru 1.15 Acasă la bunica 1.30 Viața bate filmul 2.15 Acasă la români 2.30 Profashion 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Vineri, 4 august

21.00 Știrile ProTV 22.00 Chestiunea zilei pe scurt 22.10 Chestiunea zilei 23.50 Revista presei cu Neculai Constantin Munteanu 24.00 Știrile ProTV 0.10 Profit 0.15 P@oezia 0.20 Reforma la români 0.50 Urmărire generală 1.15 Acasă la bunica 1.30 Acasă la români 2.30 la-mă acasă 3.00 Știrile ProTV 3.30 Știrile de Acasă 4.00 Bună dimineața, ProTV e al tău!

Sâmbătă, 5 august

21.00 Știrile ProTV 21.30 Fotbal 23.00 Acasă la români 0.30 Retrospectivă – Chestiunea Zilei 1.00 Profashion 1.30 la-mă Acasă 2.00 Acasă cu Ruxandra Săraru 3.00 Echipa mobilă 3.30 Steaua la norocoasă 5.30 Retrospectivă P@oezia 6.00 Profesiunea mea, Cultura.

Duminică, 6 august

21.00 Știrile ProTV 21.30 Concert extraordinar al Colegiului Pro 22.30 Procesul Etapei 24.00 Echipa mobilă 0.30 Vacanța Mare 1.30 Acasă la români 2.30 Doctorul casei 3.00 Superabracadabra 4.30 Apropo.ro 5.00 Echipa mobilă 5.30 Promotor 6.00 Profeții despre trecut.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 59-430552, Fax: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la: <http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)
AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

31 IULIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

1 AUGUST, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Engleza pe înțelesul tuturor – curs de limbă engleză 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

2 AUGUST, MIERCURI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avangarda „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

3 AUGUST, JOI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămîinii, de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

4 AUGUST, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.50 Revista presei „Foaia românească” 11.55 Avangarda „Ecranul nostru” 11.00 „De la pașe la opse – liceenii” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Corneli Mata din Vișeu 11.50 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

5 AUGUST, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.50 Recomandări culturale 15.00 Party Time – magazin de muzică ușoară 15.30 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58 Încheiere.

6 AUGUST, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30 Retrospectiva săptămîinii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămîinii) 15.30 Emisiune religioasă baptistă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relații din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale. Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

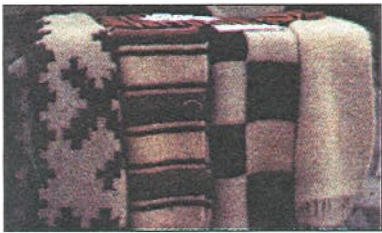
2 august 2000 (m1 ora 13.25)

Reluare: 5 august 2000 (m2 ora 10.45)

Programul prevăzut al emisiunii românești:

Magazinul Ecranul Nostru săptămîna viitoare se va ocupa într-un spațiu mai larg cu teme de vară. Pe lângă actualitățile săptămîinii o să faceți cunoștință cu un român curajos din Macău, care din director de școală s-a făcut șef și proprietar de motel, avîndu-se în afaceria turismului. Un plan asemănător au localitățile din sudul județului Bichiș care, în frunte cu viceprimarul Bătaniei, s-au asociat pentru a facilita turismul rural. Despre posibilitatea de a recepționa 10 programe românești de televiziune, difuzate și pe satelit, o să aflați de la un specialist din Seghedin.

Realizator: Ștefan Crâsta

Vineri dimineața, când am pornit spre Oradea, timpul era încă frumos, însoțit, nu era nici un nor pe cer. Prin cele două vămi – Micherechi-Salonta – am trecut, relativ în scurt timp, fără nici o observație, apoi într-o oră am ajuns la Oradea.

În curtea Muzeului Țării Crișurilor a „stat” târgul, și-au ocupat locurile meșterii populari sosiți din diferite zone ale României, s-au prezentat multe – multe meserii de la vadul Crișului pînă la Bacău. S-au prezentat la târg mărfuri variate, oale cu șmalț și fără șmalț, negre și colorate, articole din lemn, țesături, podoabe, ouă încondeiate, icoane, artă naivă, instrumente muzicale, măști etc... Toți cei care au vizitat târgul, au găsit și au putut cumpăra opere pe gustul și placul fiecăruia. Vizitatorii și cumpărătorii au sosit după-masă, și atunci s-a format adevăratul vîrtej al târgului, fără să fie gălăgios. Dacă cineva a privit dinspre incinta muzeului, acesta a avut o priveliște uimitoare, de la înălțime, a avut o panoramă a acestei cavalcade a bălciului.

Fiecare reprezentant, fiecare meșter – cu puține excepții – a fost îmbrăcat în port popular, aceasta a fost costumația cu care au reprezentat zona folclorică de unde provin.

Prima dată am făcut un înconjur obligatoriu, am privit în linii mari târgul, apoi am început să spicuiască pe placul meu, vă mărturisesc, am avut ce spicui.

Cel mai mult mi-a plăcut materialul expus de Irina Ștef din Săpînța, județul Maramureș, care, împreună cu fiica ei, Irina și nepotul Ioniță, a prezentat o marfă tradițională a țesutului din Maramureș. Această linie tradițională folosește trăsăturile seculare, culorile armonioase (alb, negru, roșu și gri), imaginea îți asigură o căldură prin finețea liniei, prin folosirea culorilor, astfel acești oameni au devenit adevărați maeștri ai artei populare românești. În rîndul acestora o pot aminti pe Veturia Suci, din comuna Cojoaca, județul Cluj, care a fost însoțită de nepotul ei, căci nu demult și-a pierdut soțul. Veturia Suci a prezentat o largă gamă în domeniul țesutului: broderii, cămăși, cergi, catrințe, briuri și multe altele.

Cînd a aflat că sîntem români din Ungaria, doamna Veturia Suci a devenit și mai primitoare, iar din cele prezentate de ea am aflat că e la curent cu situația românilor din afara granițelor, inclusiv a noastră. Imediat a intrat în medias res și a pus mîna pe bubă. „Dacă-i târg, să fie târg, zic orădenii”. Aici s-a vîndut plăcintă cu brînză, cu cartofi, mici, grătar și dulciuri.

Pe lîngă un bufet, ascuns în spate, unde s-au adunat mulți, printre discuții s-a strecurat o muzică, un folclor românesc din Bihor. Această muzică a atras lumea, astfel că nu am putut-o auzi nici eu.

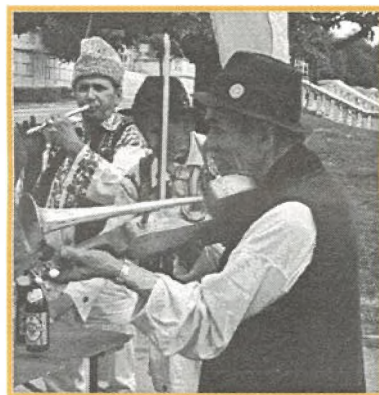

Cîntau trei muzicanți: doi cu goarnă (un fel de vioară) și unul cu toba. Erau voioși și primitivi. După ce ne-am cunoscut, vrînd să-mi facă plăcere, mi-au cîntat ciardaș unguresc, ardelenesc... bine-nțeleș și dansuri românești...

Primul muzicant a fost Teodor Codoban (Doru), din Lazuri de Roșia, județul Bihor, care este un vestit meșter în România, datorită goanelor din paltin pe care le făurește și la care și cîntă frumos. Am luat în mînă o goarnă pre-

gătită de Doru. A fost minuțios lucrată, șlefuită, de un drag s-o „ții” în mînă. Mi-a povestit cum se pregătește acest instrument, de la tăierea paltinului pînă la făurirea instrumentului, pe care aflăm și semnătura „Doru”.

Celălalt muzicant a fost Moș Tache, adică Dumitru Vrînceanu, din comuna Berzunți, județul Bacău, care e o figură de om „de nu ar fi, ar trebui ghicit...” Și el cîntă la goarnă, instrument pregătit de mîna lui, cu deosebirea că acest

instrument nu era din paltin ci din tablă (să sune mai bine), așa ca clopotul din turnul bisericii din sat.

De zece ani cîntă și cîntă... Și mi-a spus că va cînta pînă va muri, pentru că e legat de aceste instrumente, căci pe lîngă goarnă are și o ladă din lemn, pe o așezată care o numește „calorifer”, lîngă piciorul drept, care folosește drept tobă și în care are alte instrumente care asigură ritmul. În acest „calorifer” (ladă) sînt și dosarele de tablă (mape), pline cu documente „artistice”, articole de ziar, contracte. Din Moș Tache se varsă voia bună, e un umorist „din cap pîn” la picioare”. Nu demult a sosit din Germania, unde a cucerit și acolo publicul.

Tache Vrînceanu e bine cunoscut și la târg. Are legături bune cu toată lumea. Dorește ca casa lui din Berzunți să fie casă muzeu, fiindcă e construită cu ajutorul mîinilor sale. Se pînge că are o boală molipsitoare, nevindecabilă, iar cînd află că m-am speriat, zîmbind din colțul ochiului, îmi destăinuie taina bolii, care este bătrînețea. Avînd 78 de ani, azi picioarele-l dor..., mîine bîrncă... dar nu se lasă... cîntă cu veselie...

Banda a încetat și ne-am tras la umbra unui stejar bătrîn, am discutat lîngă o bere, apoi am fost chemați în birtul din vecini... parcă au simțit ceva... acești meșteri populari. Ce au simțit muzicanții care au plecat la birt...

Icoane peste icoane, icoane pe sticlă, icoane pe tablă cu toți sfinții... Și-a prezentat lucrările pictorului naiv Petru Mihuț din Brusturi, județul Arad, iar icoanele maestrului Sergiu Savina au fost atrăgătoare, înduioșătoare.

Cîte și cîte mai sînt la un târg, un cojocar din Dolhești și multe – multe ouă încondeiate de la Suceava pînă-n Bihor, această ramură a artei populare cu adevărat trăiește, e vie prin ceea ce fac maeștrii și are continuitate.

Tot așa de valoroasă a fost arta prelucrării lemnului. În acest domeniu s-au prezentat meșteri din Vlcea, Gorj și Argeș.

... Dinspre vest a sosit un nor negru, greu, care a acoperit târgul, a venit ploaia și a început să curgă ca din găleată.

S-a și făcut mare învîlmășeală-n târg, fiecare meșter și-a apărut marfa cum a putut... În scurt timp nu a mai fost nimic din târg, numai olarilor nu le era frică de nimic...

Cum au venit norii, așa au și plecat. Pe scena acoperită, directorul muzeului, dr. Aurel Chiriac, a deschis oficial Tîrgul Meșterilor Populari din România, ediția a VII-a, apoi a urmat un spectacol folcloric susținut de ansamblul profesionist de cîntece și dansuri „Crișana” al Filarmonicii de Stat Oradea. S-a înserat, s-a sfîrșit târgul de vineri, iar vilele au găzduit, sîmbătă și duminică, cei 70 de meșteri populari și sutele de vizitatori.

Șt. Oroian